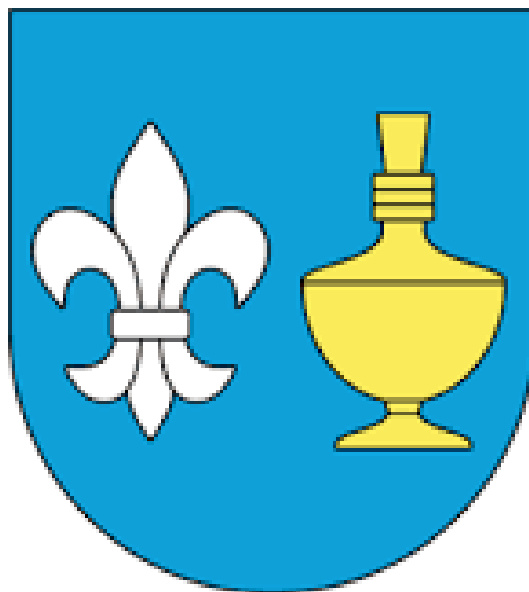

**DIAGNOZA ZJAWISKA
PRZEMOCY DOMOWEJ
NA TERENIE GMINY KOCZAŁA
W 2023 ROKU**

Grudzień 2023 r.

Spis treści

I Wprowadzenie	3
II Definicja legalna przemocy domowej	3
III Podstawowe informacje o gminie	4
IV Wyniki badania dorosłych mieszkańców	6
V Wyniki badania uczniów	16
VI Wyniki badania pracowników OPS Koczała	32
VII Podsumowanie	40
VII 1. Badanie dorosłych mieszkańców	40
VII 2. Badanie uczniów	41
VII 3. Badanie kadry OPS	43
VIII Rekomendowane działania	44
VIII 1. Rekomendowane działania względem dorosłych mieszkańców	44
VIII 2. Rekomendowane działania względem uczniów	45
VIII 3. Rekomendowane działania dla kadry OPS	46

I Wprowadzenie

Niniejszy raport ma na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych pod koniec 2023 roku na terenie gminy Koczała. Obejmuje on badanie problemów społecznych związanych z przemocą domową, a także postawami społecznymi wobec tego zjawiska.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Koczała na losowo dobranych przedstawicielach grup trzech lokalnych środowisk. Na pytania odpowiedzieli:

- a) dorośli mieszkańcy,
- b) uczniowie,
- c) kadra OPS w Koczale.

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia badawczego CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej (metoda CAWI - *Computer Assisted Web Interviews*) jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że wszystkie pytania zostaną wypełnione.

Natomiast badanie dorosłych mieszkańców i personelu pomocy społecznej były realizowane w terenie Gminy Koczała z wykorzystaniem tradycyjnej formy papierowej ankiety ulicznej (PAPI - *Paper And Pen Personal Interview*).

II Definicja legalna przemocy domowej

Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535) weszła w życie w zasadniczej części 22 czerwca 2023 r. Od tego dnia ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nosi nową nazwę: „o przeciwdziałaniu przemocy domowej”, a w ślad za tym wprowadzono do polskiego porządku prawnego definicję legalną zjawiska „przemocy domowej”, która zastąpiła dotychczasowe pojęcie „przemocy w rodzinie”.

Przez przemoc domową rozumie się w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Nowe pojęcia legalne - „przemoc domowa” - uwzględniono w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej na lata 2024-2028 w Gminie Koczała.

Natomiast wyłącznie na potrzeby niniejszej diagnozy i pytań kierowanych do respondentów posłużono się zamiennie pojęciami przemocy domowej oraz przemocy w rodzinie, jako że w powszechnej świadomości terminy te uznaje się za tożsame. Co więcej, przez ostatnie 18 lat obowiązywania „ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” to właśnie to sformułowanie było w powszechnym obiegu, przez co wpłynęło na świadomość prawną społeczeństwa.

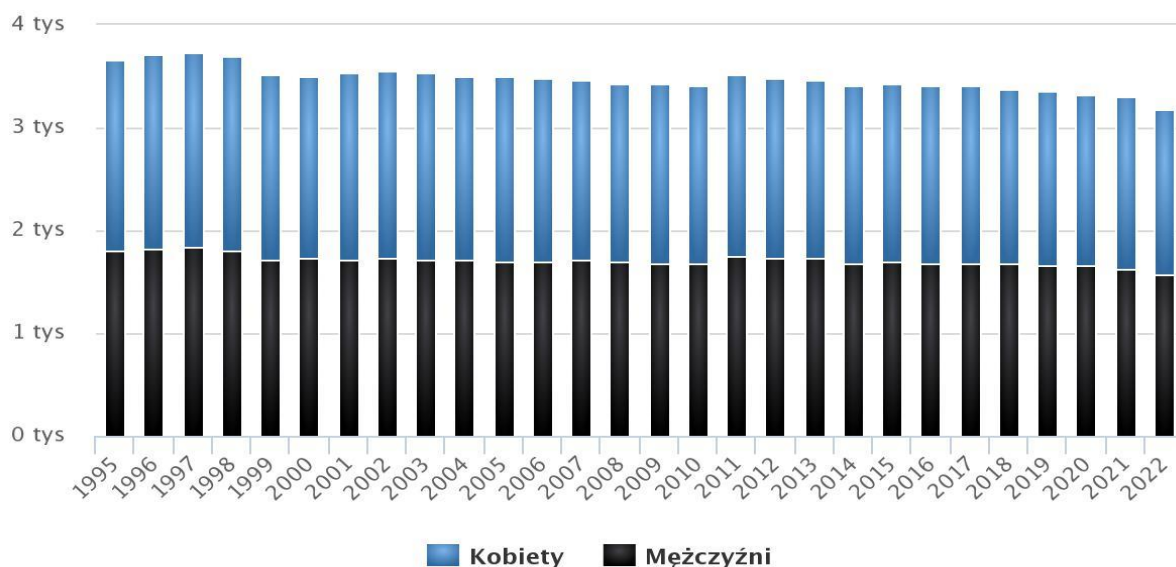
III Podstawowe informacje o gminie

Gmina Koczała to gmina wiejska położona w województwie pomorskim i powiecie człuchowskim.

Gmina Koczała ma 3 179 mieszkańców, z czego 50,7% stanowią kobiety, a 49,3% mężczyźni¹. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców zmalała o 10,8%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa pomorskiego (40,9) oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (42,1).

Populacja – Gmina Koczała w latach 1995 – 2022

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

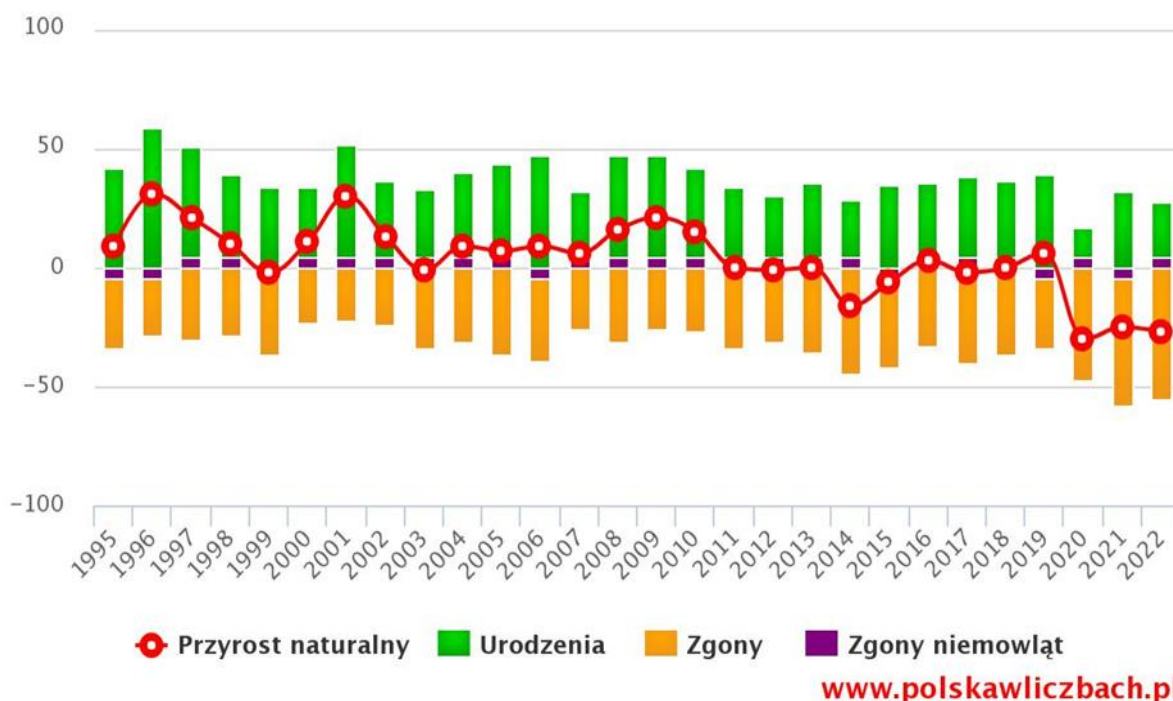
Mieszkańcy gminy Koczała zawarli w 2022 roku 12 małżeństw, co odpowiada 3,8 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa

¹ Dane GUS, więcej: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Koczała. Stan na 31.12.2022.

pomorskiego oraz mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,8 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 30,6% mieszkańców gminy Koczała jest stanu wolnego, 53,9% żyje w małżeństwie, 6,8% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,3% to wdowy/wdowcy. Gmina Koczała ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -27. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -8,49 na 1000 mieszkańców gminy Koczała.

Przyrost naturalny w latach 1995–2022 w gminie Koczała

(Źródło: GUS)

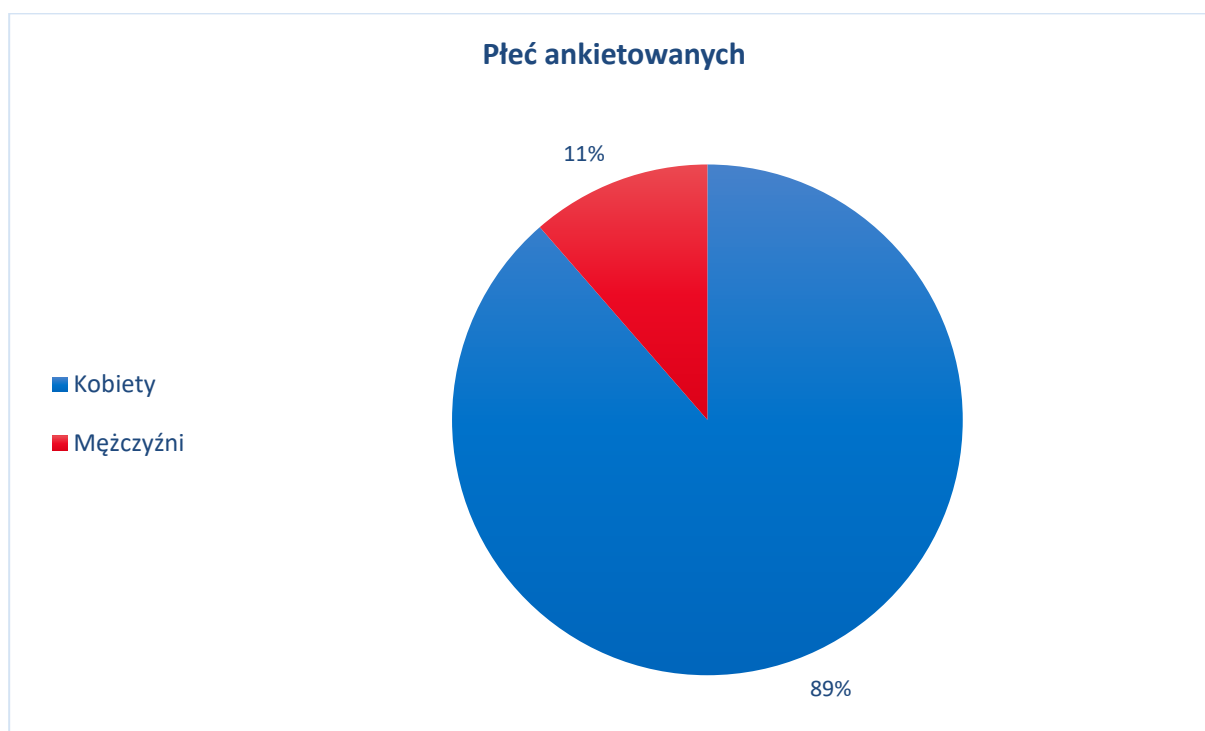
W 2022 roku urodziło się 28 dzieci, w tym 50,0% dziewczynek i 50,0% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 317 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,61 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2021 roku 34,8% zgonów w gminie Koczała spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 23,7% zgonów w gminie Koczała były nowotwory, a 6,2% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Koczała przypada 17,29 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa pomorskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju. W 2022 roku zarejestrowano 38 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 48 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Koczała -10. W tym samym roku 1 osób zameldowało się z zagranicy oraz nie zarejestrowano żadnych wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 1.

Największa część (56,8%) mieszkańców gminy Koczała jest w wieku produkcyjnym, 19,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,3% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

IV Wyniki badania dorosłych mieszkańców

W badaniu wzięło udział 79 pełnoletnich mieszkańców gminy Koczała, a ich średni wiek wyniósł 42 lata. Większość ankietowanych stanowią kobiety (89%).

Wykres 1. Płeć ankietowanych mieszkańców

Na początek zapytano mieszkańców o ich przekonania na temat metod wychowawczych wobec dzieci.

Zdaniem łącznie² 81% badanych „**bicie dziecka jest oznaką rodziców**”, w tym ponad połowa (52%) uważa tak w sposób zdecydowany.

Mieszkańcy w przeważającej większości nie popierają kar fizycznych wobec dzieci. Łącznie 84% z nich nie popiera bowiem stwierdzenia, że „**łagodne kary fizyczne nie są przemocą w rodzinie**”.

Mieszkańcy niemal jednogłośnie (96%) odrzucają pogląd, że „**kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości**”.

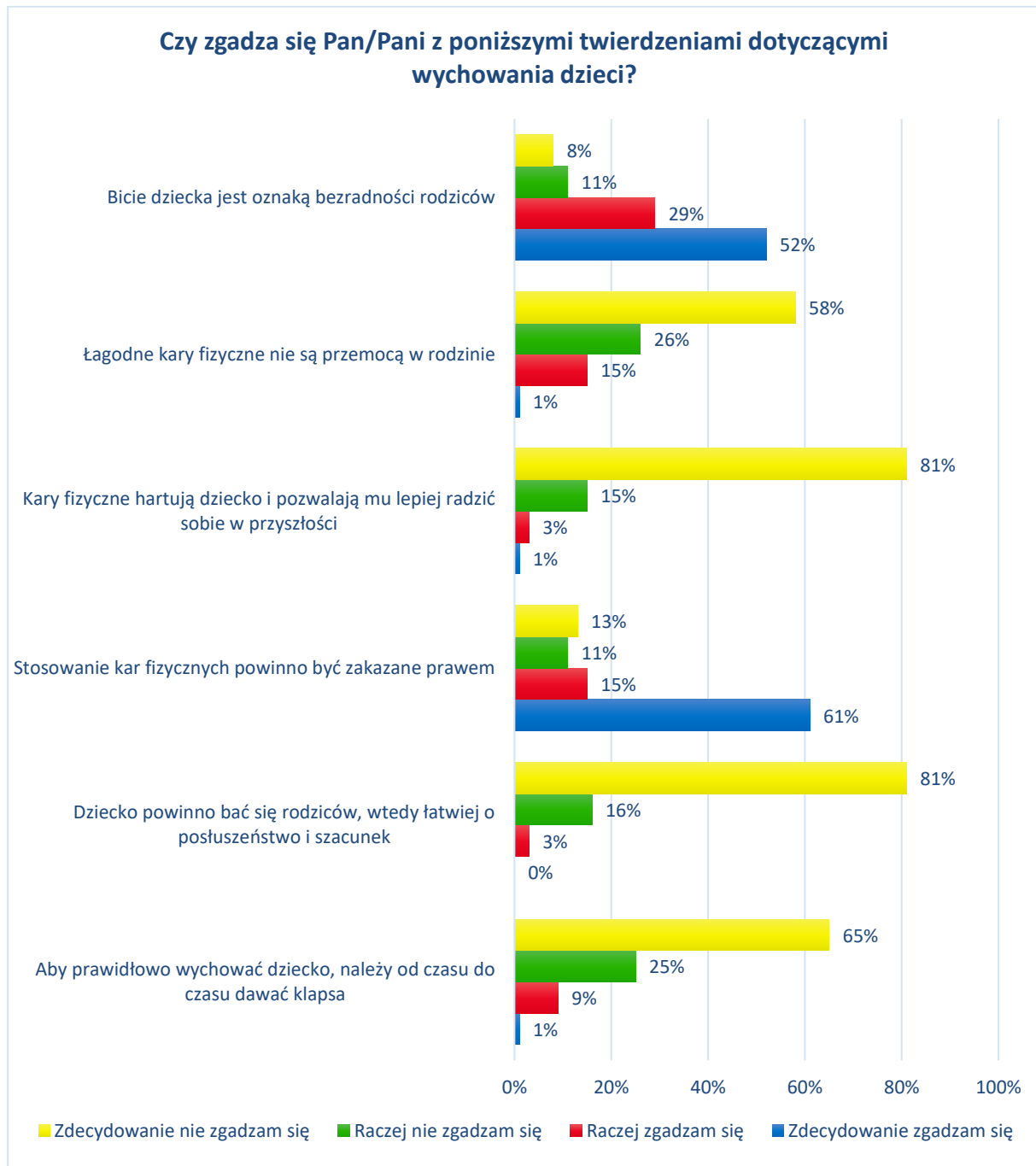
W przekonaniu łącznie 76% „**stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem**”. W tym 61% zgadza się z tym zdecydowanie.

² Dla zaprezentowania wyników w bardziej klarowny i przystępny sposób połączono odsetek udzielonych odpowiedzi o zbliżonym charakterze, czyli „zdecydowanie tak” i „raczej tak” oraz z drugiej strony „zdecydowanie nie” i „raczej nie”.

„Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek”- z tym poglądem nie zgadza się łącznie 97% badanych i jest to najwyższy odsetek odpowiedzi uzyskanych na wszystkie z podanych w tym pytaniu stwierdzeń.

Tak zwane dawanie klapsa nie jest popularną metodą wychowawczą. łącznie 90% ankietowanych odrzuca pogląd, że „aby prawidłowo wychowywać dziecko, należy mu od czasu do czasu dawać klapsa”.

Wykres 2. Przekonania mieszkańców na temat wychowywania dzieci

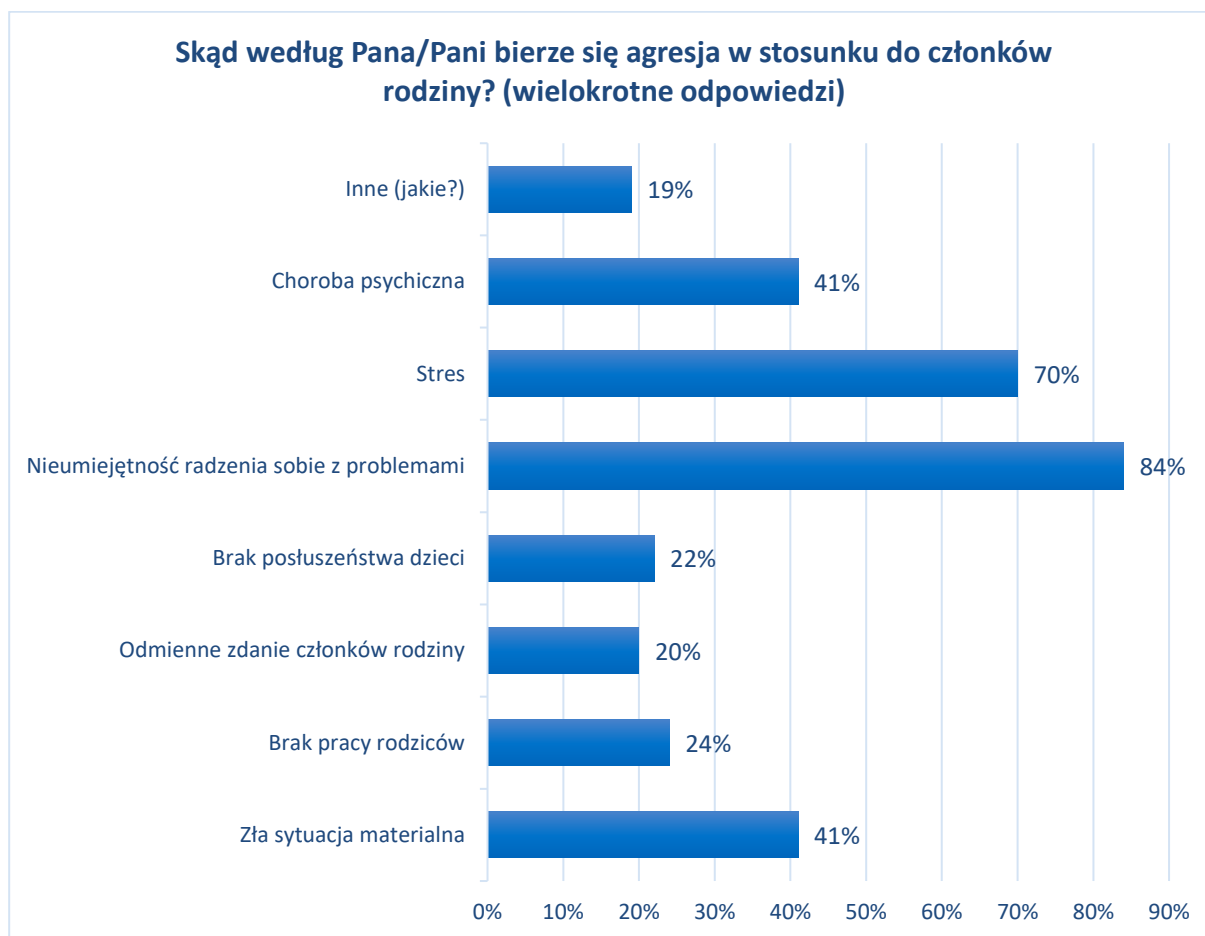

Na pytanie o źródła agresji w stosunku do członków rodziny, ankietowani wskazali na wszystkie dostępne opcje odpowiedzi. Niemniej wybijają się dwie najczęstsze odpowiedzi, czyli:

- nieumiejętność radzenia sobie z problemami (84%),
- stres (70%).

Każda z pozostałych opcji odpowiedzi uzyskała mniej niż 41% odpowiedzi.

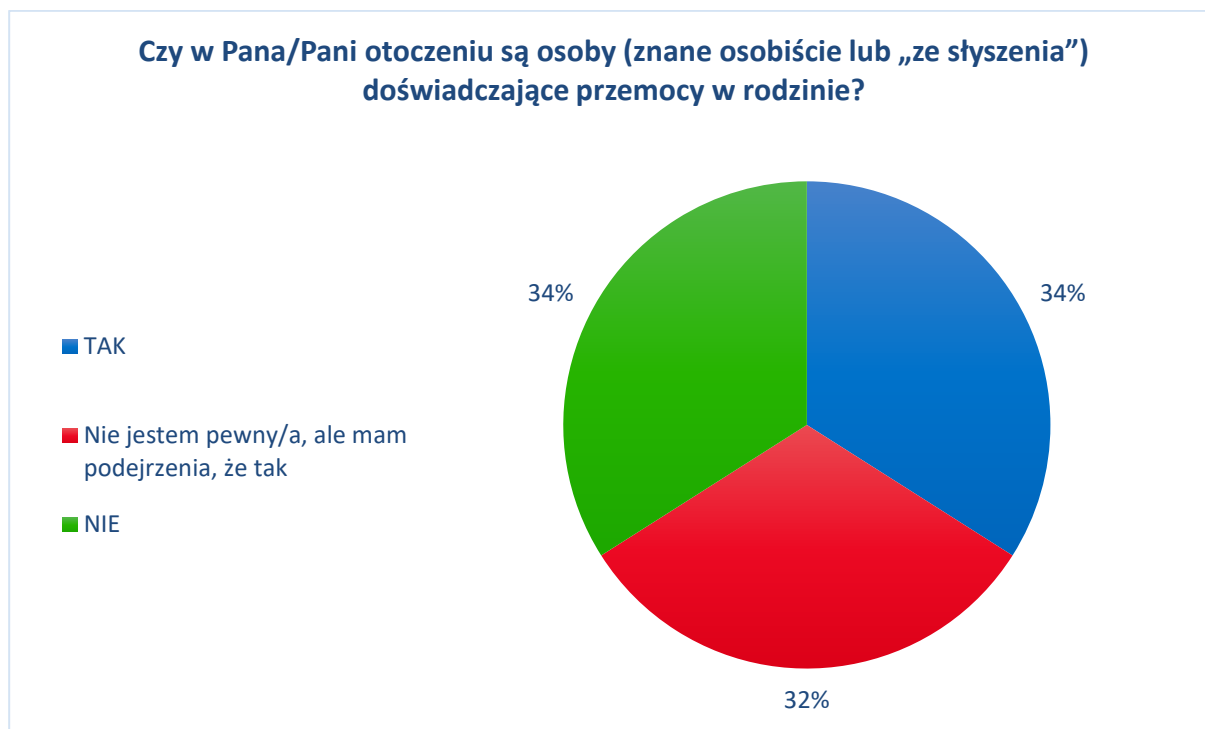
Wykres 3. Źródła agresji w stosunku do członków rodziny

Na pytanie o znajomość osób doświadczających przemocy w rodzinie, uzyskano bardzo wyrównane odpowiedzi: 34% badanych deklaruje, że nie zna żadnej takiej osoby, również 34% twierdzi, że zna.

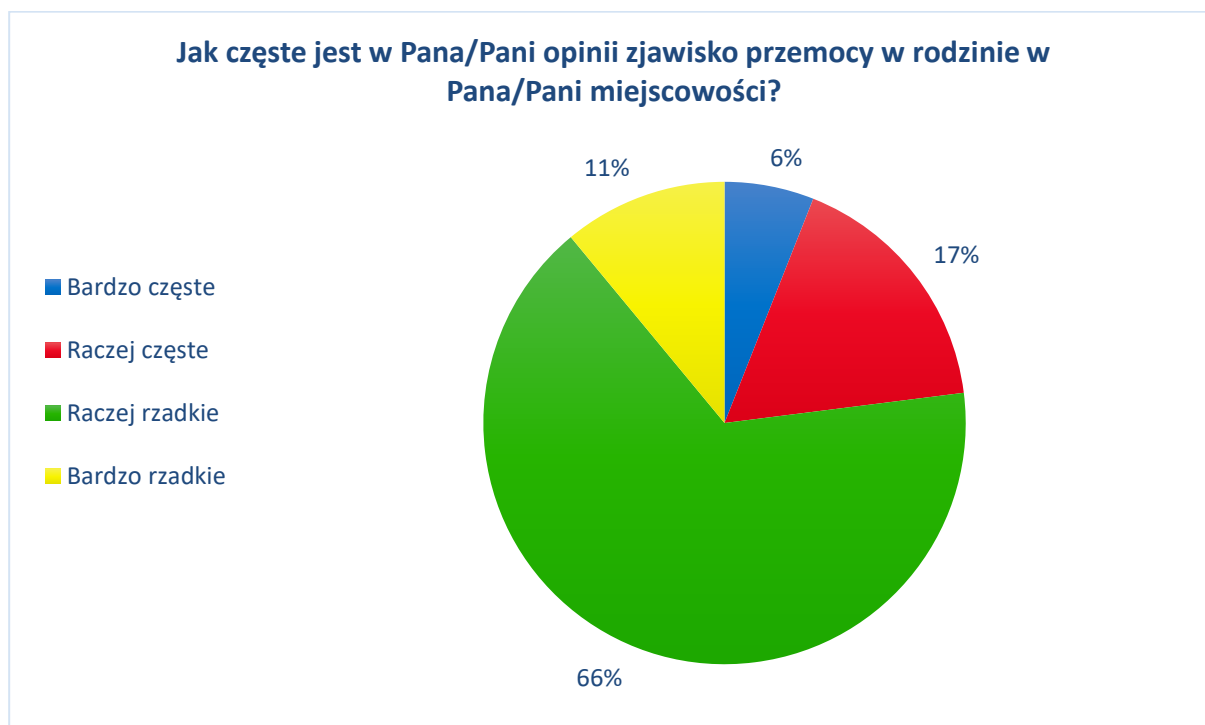
Natomiast pozostałe 32% ma takie podejrzania, ale nie jest pewna.

Wykres 4. Znajomość osób doświadczających przemocy w rodzinie

Zdaniem 66% respondentów zjawisko przemocy w rodzinie występuje w ich miejscowościach raczej rzadko, a 11% wręcz bardzo rzadko. Pozostałe łącznie 23% ocenia zjawisko przemocy w rodzinie jako raczej częste lub bardzo częste, czego nie sposób ignorować.

Wykres 5. Częstość zjawiska przemocy w rodzinie w miejscowościach ankietowanych

Celem następnego pytania było zbadanie przekonań mieszkańców co do zjawiska przemocy domowej. Poproszono zatem ankietowanych o ustosunkowanie się do podanych stwierdzeń i mitów spotykanych w społecznej świadomości wokół poruszonego zjawiska.

Dorośli mieszkańcy zdecydowanie odrzucają pogląd, jakoby to „**Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych**”. Z tym stwierdzeniem nie zgadza się łącznie³ 92% badanych, w tym 86% w sposób zdecydowany.

„**Nie ma czegoś takiego jako gwałt w małżeństwie**” tego poglądu nie akceptuje łącznie 90% badanych.

W sumie 84% respondentów odrzuca pogląd, że „**gdyby ofiara naprawdę cierpiała, odeszłaby od sprawcy**”.

Mieszkańcy niemal jednomyślnie (96%) negują pogląd, że „**przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary**”. W tym aż 91% nie zgadza się z tym poglądem w sposób zdecydowany.

Podobnie, bo łącznie 95% badanych nie zgadza się ze stereotypem, że „**przemoc w rodzinie to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać**”.

Mieszkańcy niemal jednogłośnie – bo w 99% - zgadzają się ze stwierdzeniem, że „**ofiara przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna**”. Jest to najwyższy wynik uzyskany w odpowiedzi na podane stwierdzenia.

W sumie 86%% badanych nie zgadza się z poglądem, że „**przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego**”.

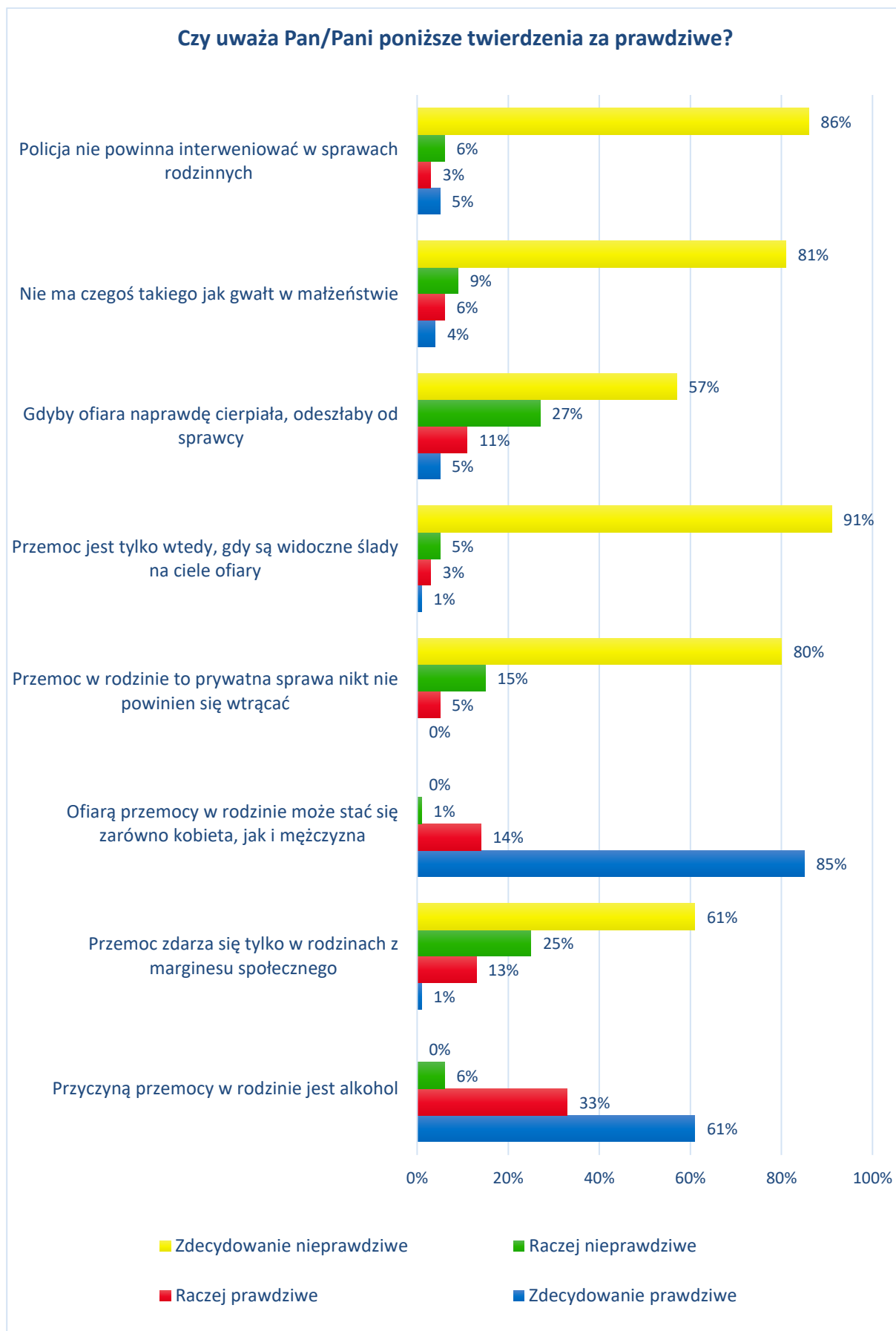
Dla łącznie 94% respondentów „**przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol**”. W tym 61% uważa to zdanie za zdecydowanie prawdziwe, a 33% za raczej prawdziwe.

Jak widać po powyższych odpowiedziach, mieszkańcy przeważanie nie ulegają stereotypom towarzyszącym zjawisku przemocy.

Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie.

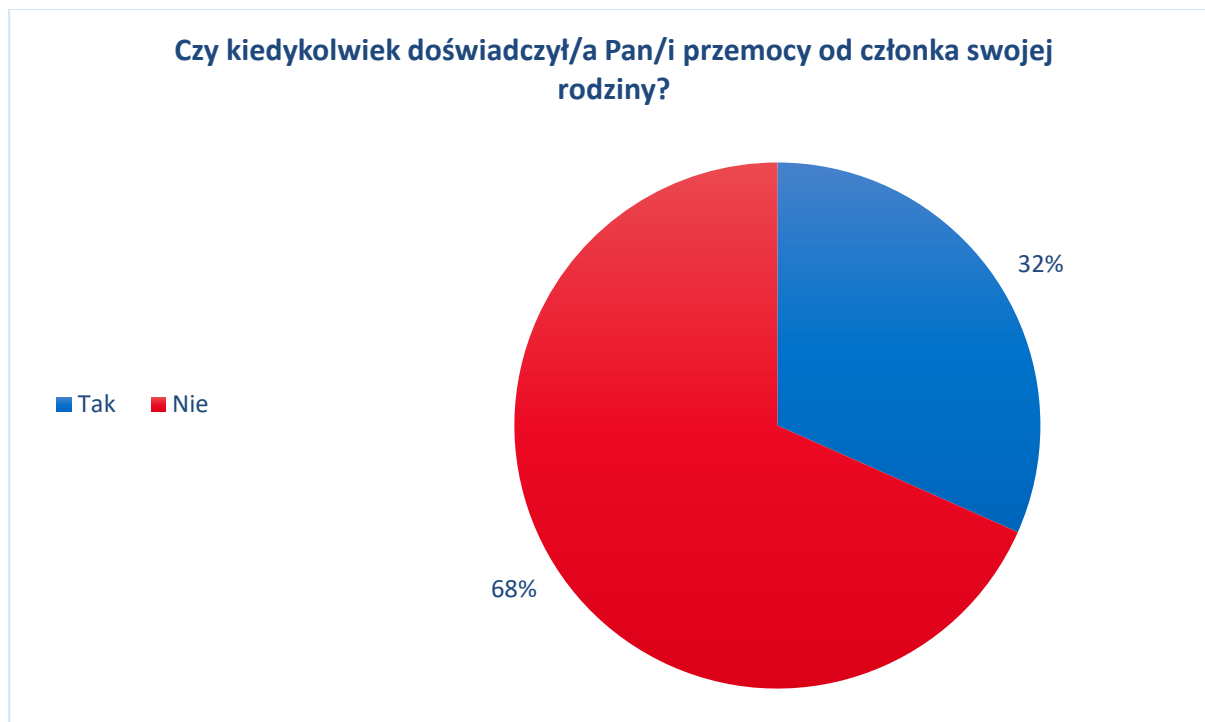
³ Dla zaprezentowania wyników w bardziej klarowny i przystępny sposób połączono odsetek udzielonych odpowiedzi o zbliżonym charakterze, czyli „zdecydowanie prawdziwe” i „raczej prawdziwe” oraz z drugiej strony „zdecydowanie nieprawdziwe” i „raczej nieprawdziwe”.

Wykres 6. Przekonania mieszkańców na temat przemocy w rodzinie

Większość mieszkańców nie zetknęła się osobiście z przemocą domową (68%).

Wykres 7. Osobista styczność z przemocą domową

Ta część mieszkańców, która deklaruje, że miała styczność z przemocą (czyli 32%) twierdzi w większości, że działo się to wielokrotnie w przeszłości, ale obecnie już nie ma miejsca (76%).

Wykres 8. Finał zdarzenia z przemocą domową

Ci mieszkańcy, którzy przyznali się, że doświadczyli przemocy, najczęściej zadeklarowali, że doświadczyli przemocy psychicznej (80% odpowiedzi).

W dużo dalszej kolejności była to przemoc fizyczna (56%), aczkolwiek na tą opcję wskazano w ponad połowie odpowiedzi.

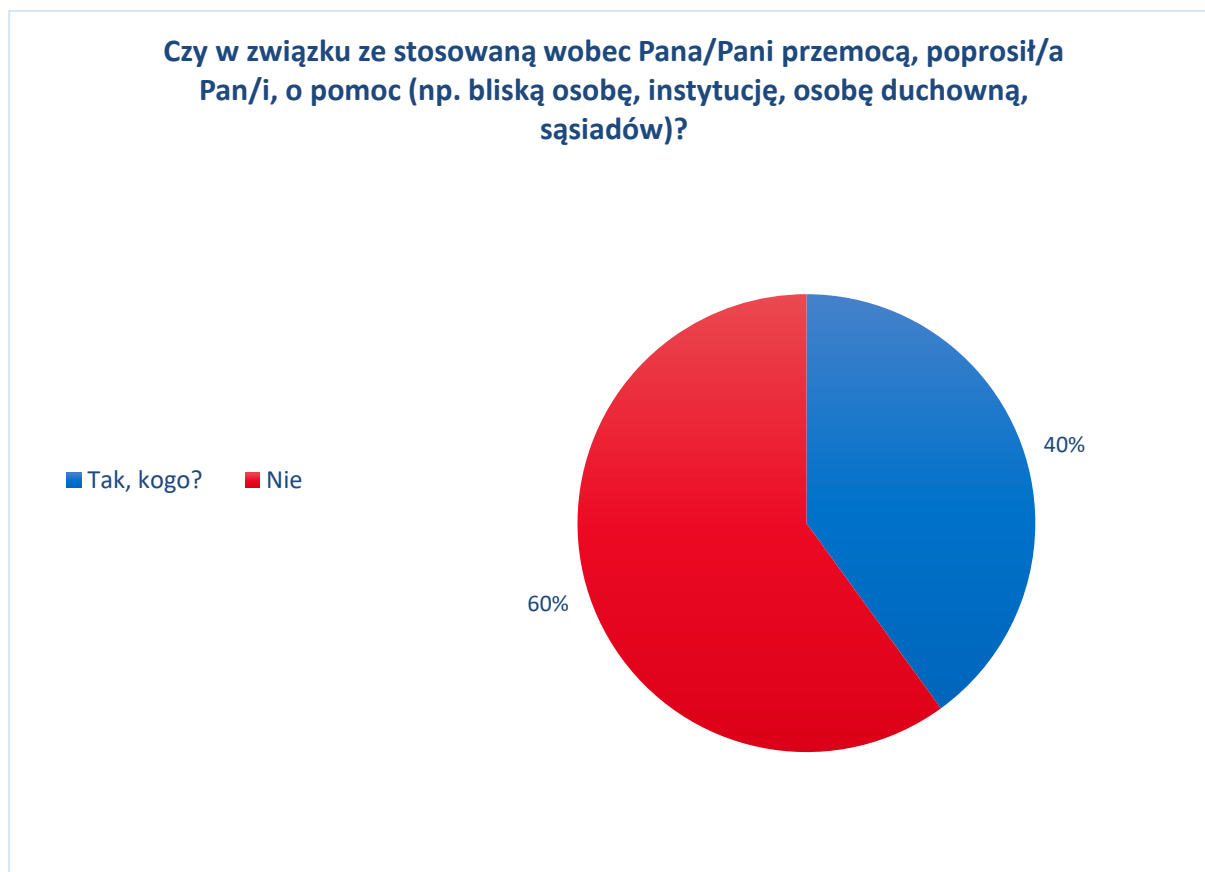
W Gminie Koczała ma dochodzić również do przypadków przemocy seksualnej (16%) oraz ekonomicznej (20%).

Wykres 9. Rodzaj doświadczonej przemocy domowej

Większość mieszkańców (60%) podaje, że nie zgłosiła się o pomoc do nikogo, kiedy doświadczyło przemocy domowej.

Wykres 10. Reakcja na doświadczoną sytuację przemocy domowej

W następnym pytaniu poproszono respondentów o ustosunkowanie się do różnych opinii spotykanych na temat realiów wymiaru sprawiedliwości w przypadku osób uwikłanych w przemoc domową.

„**Długotrwałe dochodzenie i postępowanie sądowe**” zdarza się czasami lub nawet bardzo często zdaniem łącznie 86% badanych. W tym aż 64% ocenia, że dzieje się tak bardzo często – co stanowi najwyższy z uzyskanych wyników w odpowiedzi na podane stwierdzenia.

„**Orzekanie zbyt łagodnych wyroków**” ma miejsce czasami lub bardzo często zdaniem 87% badanych. W tym najwięcej, bo połowa (54%) ankietowanych podaje, że dzieje się tak bardzo często.

Łącznie 68% badanych twierdzi, że „**złe warunki i procedury przesłuchiwania poszkodowanych**” zdarzają się czasami lub bardzo często. W tym największa grupa badanych (44%) ocenia, że warunki takie zdarzają się czasami.

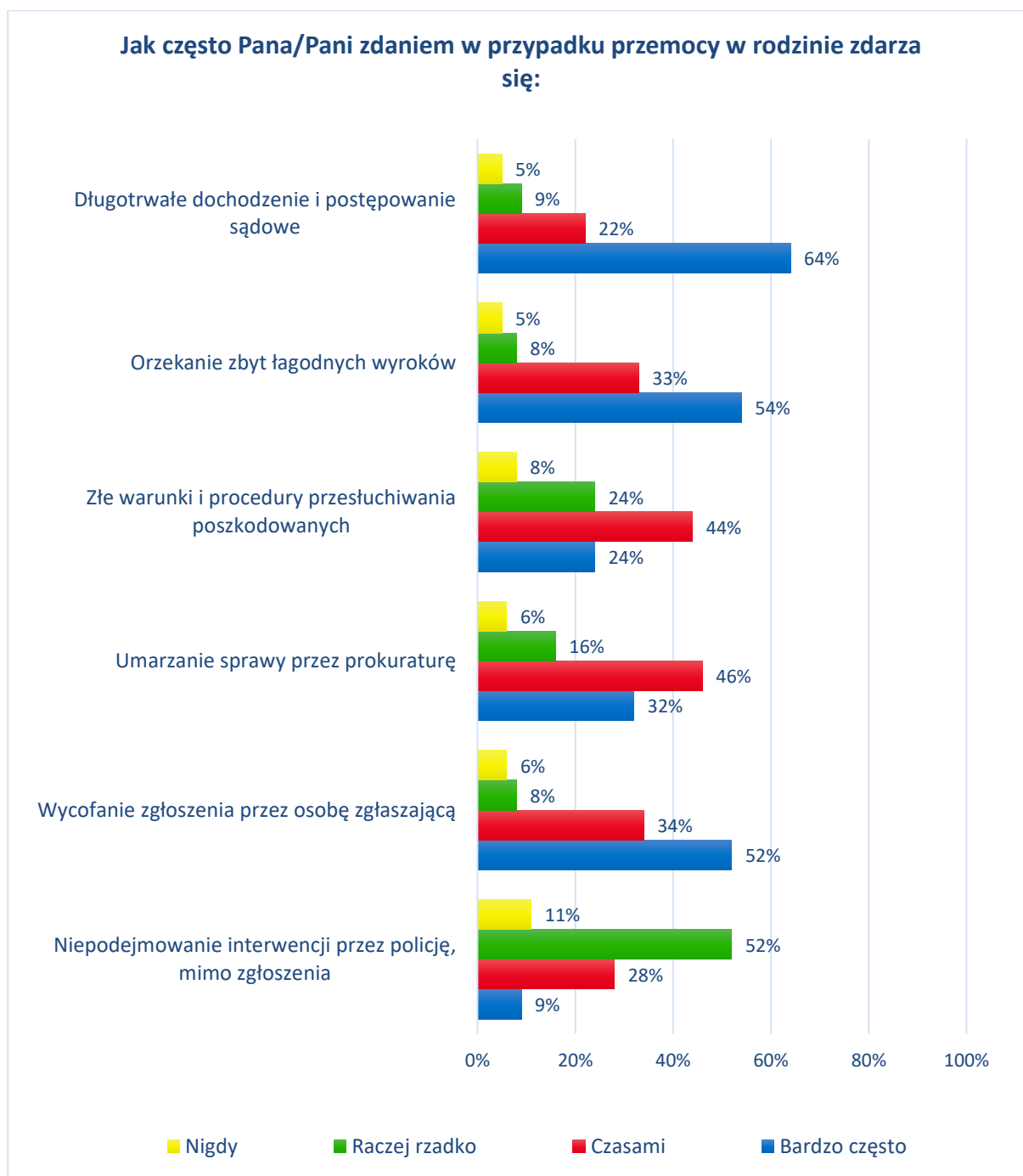
„**Umarzenie sprawy przez prokuraturę**” ma miejsce czasami lub bardzo często w opinii w sumie 78% badanych.

Do „**wycofania zgłoszenia przez osobę zgłaszającą**” ma dochodzić często lub czasami zdaniem 86% ankietowanych.

Jak wynika z powyższych odpowiedzi, ankietowani nie mają najlepszego mniemania o stosowaniu wymiaru sprawiedliwości w przypadkach przemocy domowej – w każdej opcji przeważa wyraźnie opcja „czasami” i „bardzo często”.

Wyjątkiem jest opinia na temat „**niepodejmowania interwencji przez Policję, mimo zgłoszenia**”. W tym przypadku 11% badanych uważa, że do takiego zachowania służb nie dochodzi nigdy, a 52%, że raczej rzadko. Oznacza to, że łącznie ponad połowa ankietowanych jest dobrego zdania na temat podejmowania interwencji domowych przez Policję.

Wykres 11. Przemoc domowa a wymiar sprawiedliwości

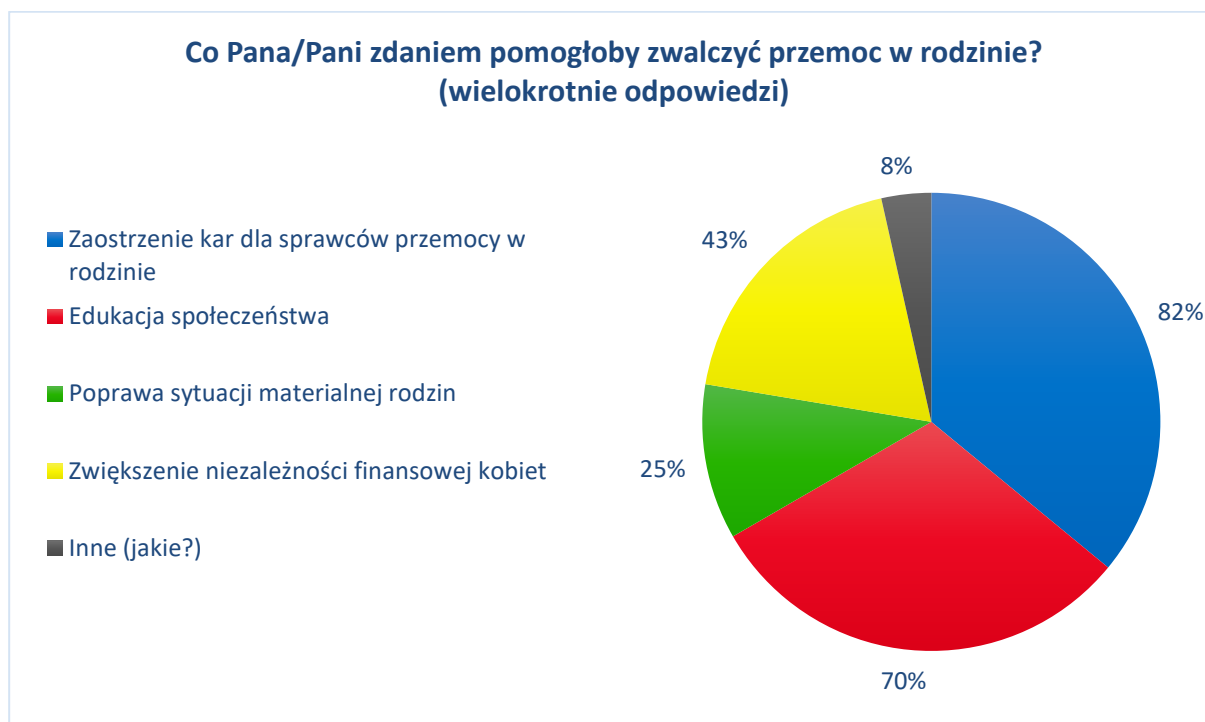

Na koniec zapytano mieszkańców o ich propozycje odnośnie sposobów na przeciwdziałanie i redukcję zjawiska przemocy w rodzinie.

Dwie zdecydowanie najczęściej udzielane odpowiedzi to:

- zaostrzenie kar dla sprawców przemocy w rodzinie (82% odpowiedzi),
- edukacja społeczeństwa (70%).

Wykres 12. Działania mogące zwalczyć przemoc w rodzinie

V Wyniki badania uczniów

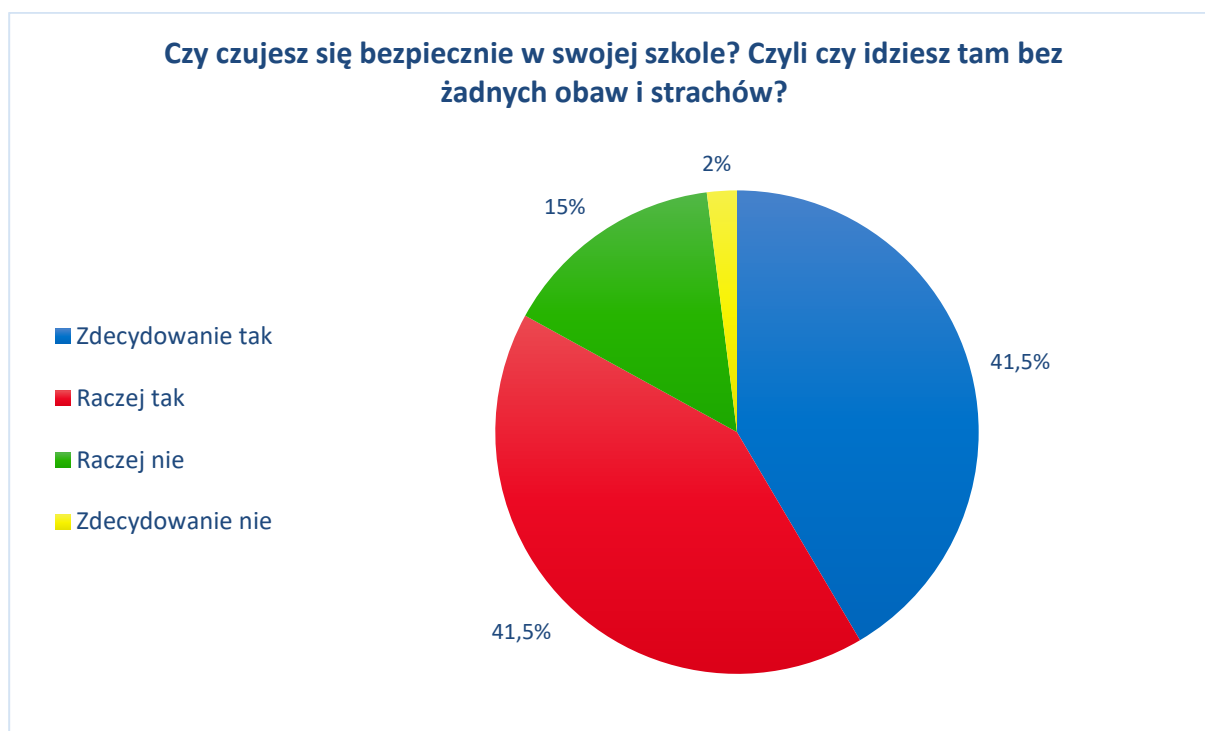
W badaniu wzięło udział 99 uczniów ze szkół podstawowych działających na terenie Gminy Koczała.

Na początek zapytano uczniów o ocenę ich poczucia bezpieczeństwa w szkole.

Przeważająca większość uczniów deklaruje, że czuje się bezpiecznie na terenie swojej szkoły – tak podaje łącznie 83%, z czego 41,5% czuje się bezpiecznie w sposób zdecydowany, a 41,5% raczej tak.

Nie sposób przy tym ignorować wskazania w sumie 17% pozostałych uczniów, którzy podali, że nie czują się bezpiecznie w swojej szkole.

Wykres 13. Poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole

Na poniższym wykresie opisano szczegółowy rozkład odpowiedzi udzielonych na pytanie o ocenę częstotliwości występowania konkretnych przykładów zachowań przemocowych na terenie szkoły.

Wandalizm, zabieranie pieniędzy lub rzeczy oraz grożenie komuś i szantaż to zjawiska, które występują w szkołach na terenie gminy Koczała zdecydowanie najrzadziej. Czego nie można powiedzieć o pozostałych wskazanych w pytaniu zachowań.

Zdaniem 47% badanych uczniów nigdy nie dochodzi do przypadków **wandalizmu czyli niszczenia rzeczy należących do uczniów lub szkoły**. 27% uczniów twierdzi, że dzieje się to kilka razy w roku.

Do **zabierania pieniędzy lub rzeczy** nie dochodzi nigdy zdaniem 60% respondentów, a 21% kilka razy w roku.

Dużo bardziej ma być rozpowszechnione **kopanie i bicie**. Zdaniem największej części uczniów (30%) dzieje się tak kilka razy w tygodniu, 16% - kilka razy w tygodniu, a 10% codziennie. Pozostałe łącznie 44% podaje, że taki problem nie występuje wcale lub kilka razy do roku.

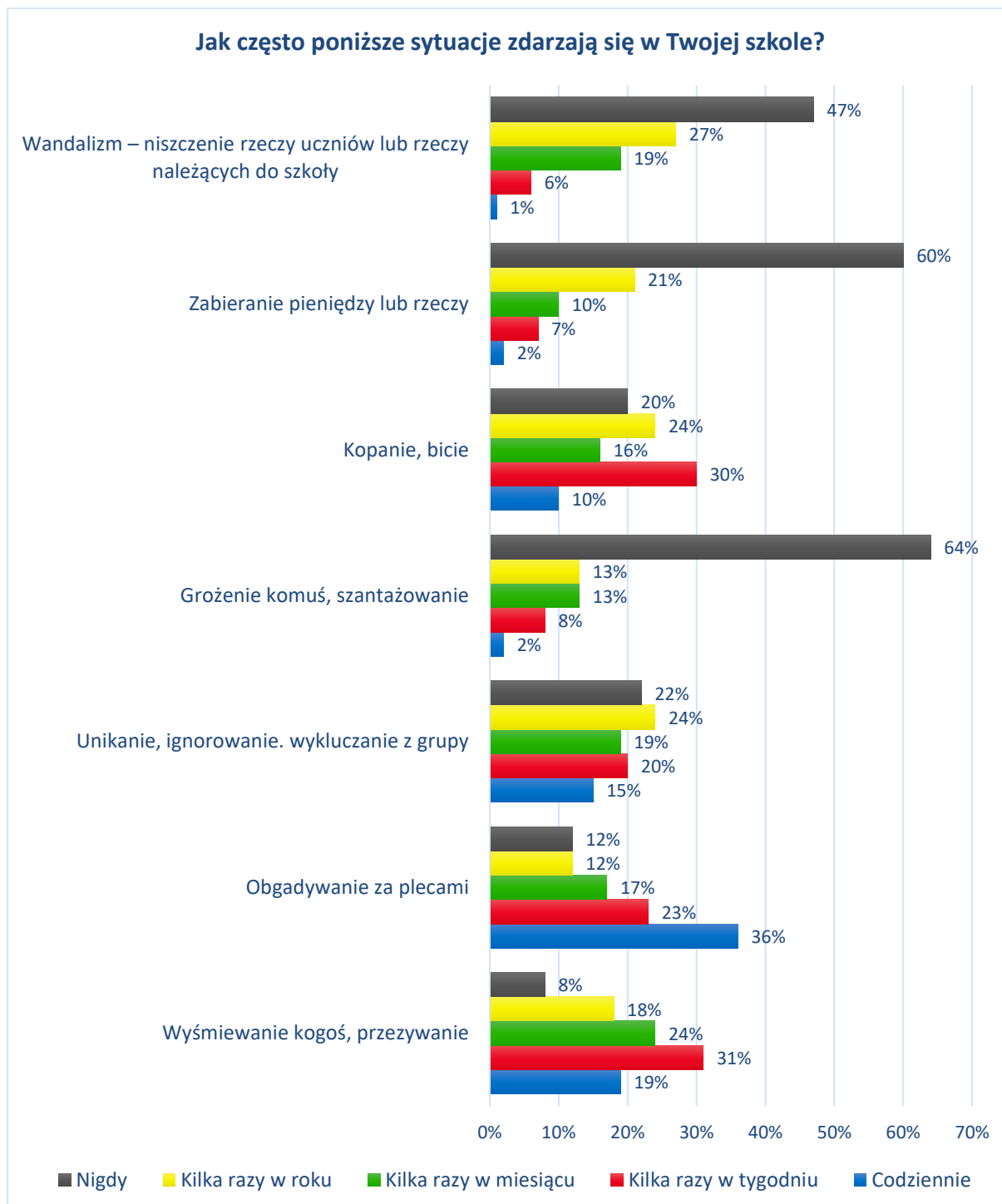
Jako zdecydowanie najrzadsze został oceniony **problem grożenia i szantażowania** - w opinii 64% respondentów nie dochodzi do tego nigdy, a 13% kilka razy w roku.

Pytanie o zachowania polegające na **unikaniu, ignorowaniu i wykluczaniu z grupy** najbardziej podzieliło ankietowanych uczniów. Zdaniem największej części uczniów (24%) ma to miejsce kilka razy w roku, ale niewiele mniej, bo 22% uważa, że nie dochodzi do tego nigdy. Z kolei 19% twierdzi, że kilka razy w miesiącu, 20% - kilka razy w tygodniu, a 15%, że codziennie.

Okazuje się, że zgodnie z obserwacjami uczniów, najczęściej ma dochodzić do **obgadywania kogoś za plecami** – 36% twierdzi, że dzieje się to codziennie.

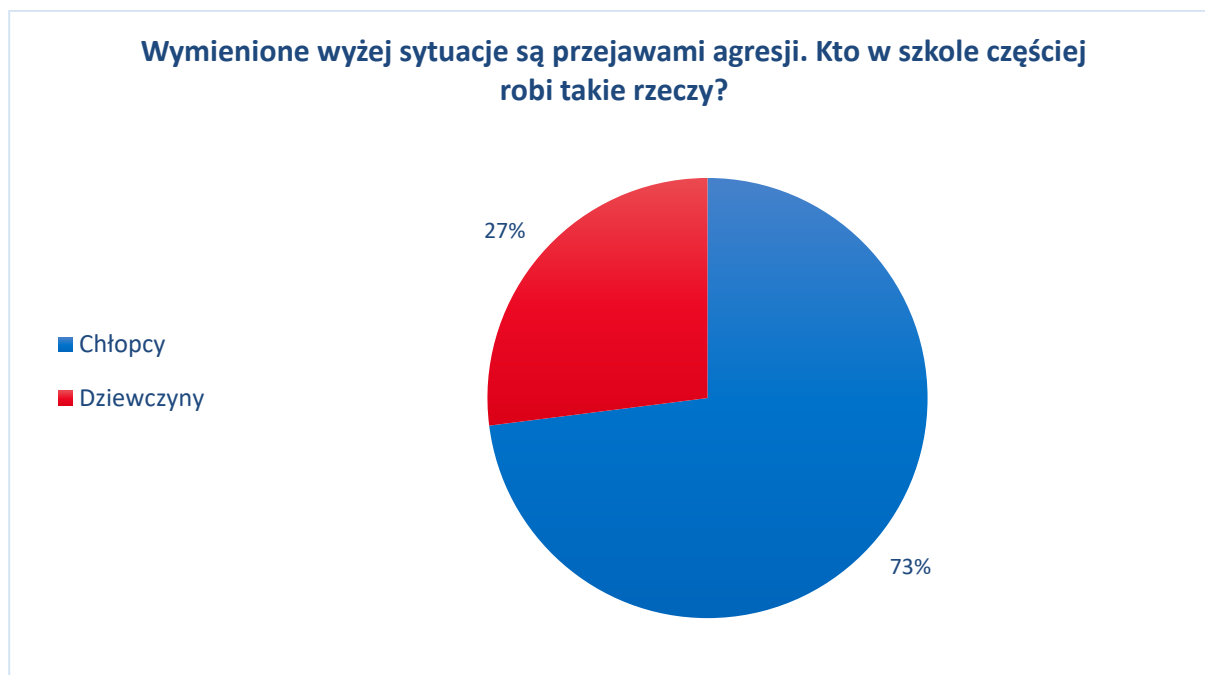
Drugie w kolejności jest **wyśmiewanie kogoś i przezywanie** – 19% podaje, że ma to miejsce codziennie.

Wykres 14. Częstotliwość zjawisk przemocowych w szkole

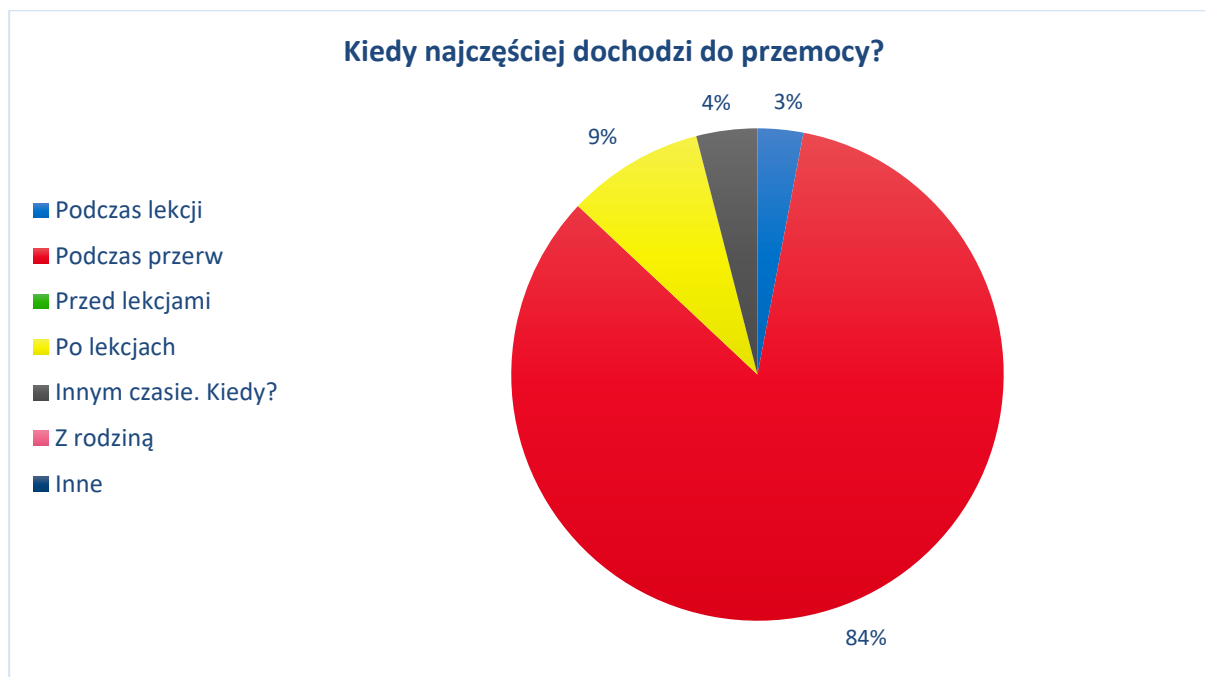
Zdaniem samych uczniów najczęściej przemocy dopuszczają się chłopcy (tak podaje 73% badanych).

Wykres 15. Najczęstszy sprawcy aktów przemocy w szkole ze względu na płeć

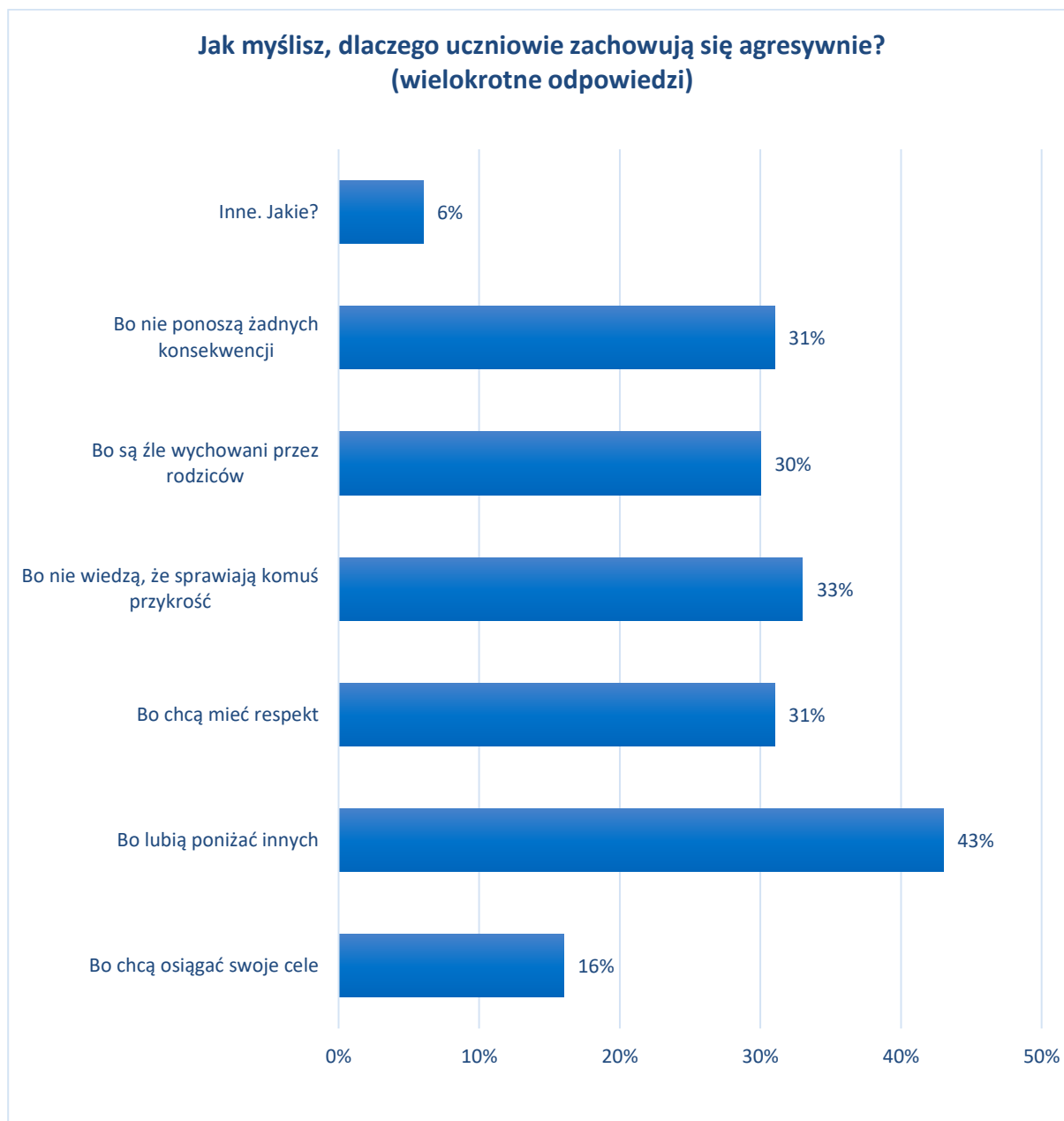
Do przemocy w szkole ma dochodzić najczęściej podczas przerw w lekcjach (84% badanych).

Wykres 16. Najczęstsze sytuacje kiedy dochodzi do aktów przemocy

Na pytanie o motyw wycofania aktów przemocy przez uczniów, badani uczniowie najczęściej wskazywali na odpowiedź - „bo lubią poniżyć innych” (43% odpowiedzi). Z kolei najmniej odpowiedzi wskazało na „inne” (6%) i „bo chcą osiągnąć swoje cele” (16%).

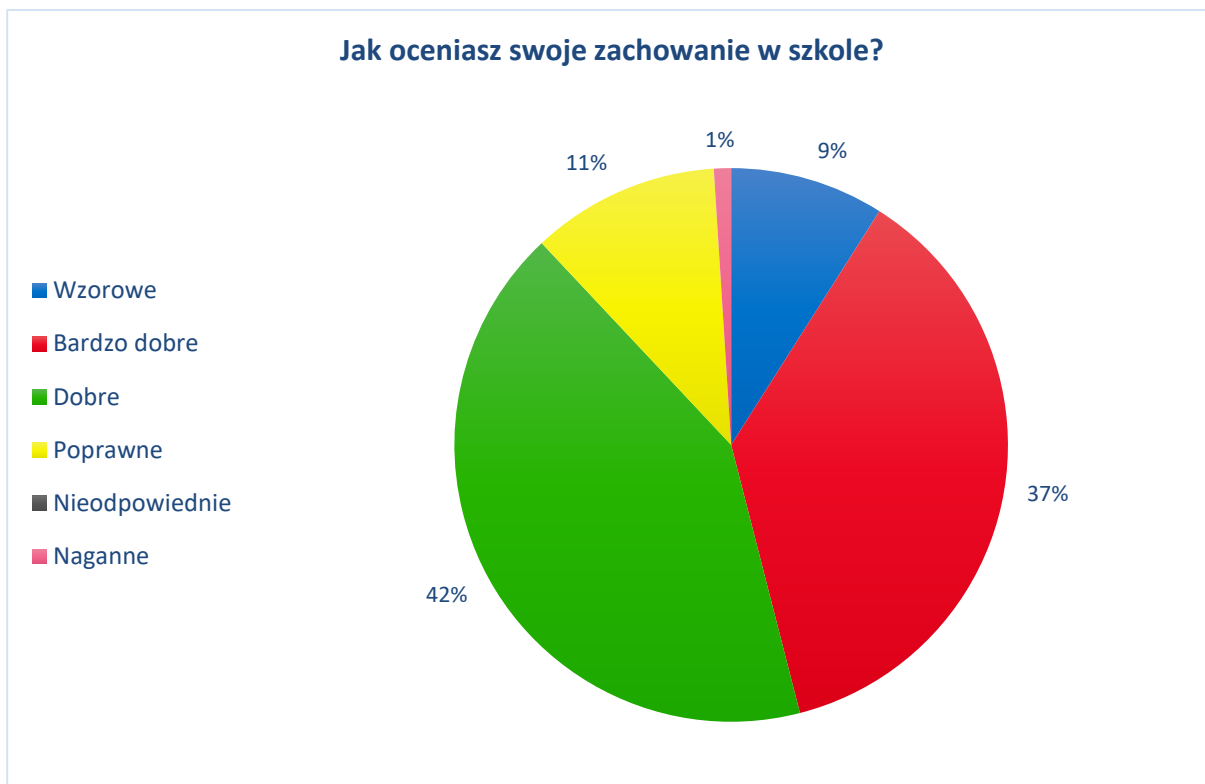
Wykres 17. Motywy popełniania aktów przemocy

Sami uczniowie oceniają swoje zachowanie pozytywnie – 42% jest zdania, że zachowuje się dobrze, a 37%, że bardzo dobrze i 9%, że wzorowo.

Tylko 1% uczniów samoocenił swoje zachowanie jako naganne.

Wykres 18. Ocena własnego zachowania przez uczniów

Uczniowie bardzo wysoko cenią sobie atmosferę w klasie – 48% z nich podaje, że czuje się w swojej klasie raczej dobrze, a 45%, że wręcz bardzo dobrze.

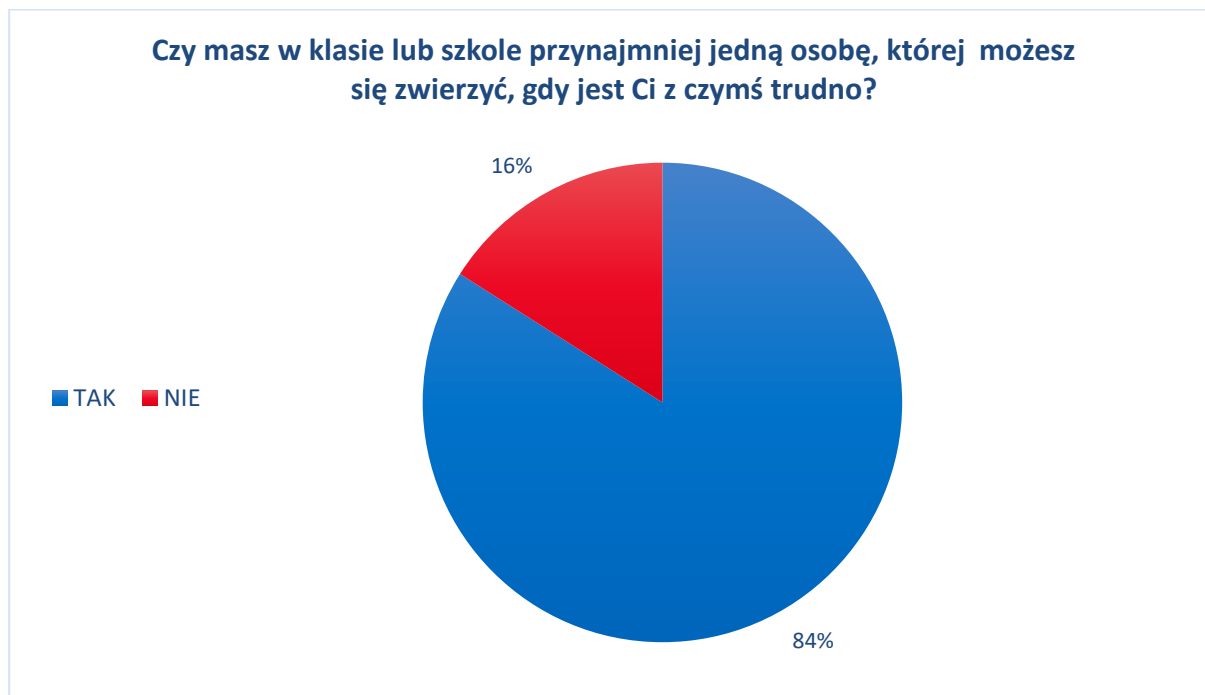
Pozostałe 7% uczniów ma przeciwne zdanie.

Wykres 19. Samopoczucie uczniów w klasie

Przeważająca większość uczniów ma kogoś zaufanego w swojej klasie lub szkole (84%).

Wykres 20. Posiadanie przez uczniów zaufanej osoby w klasie lub szkole

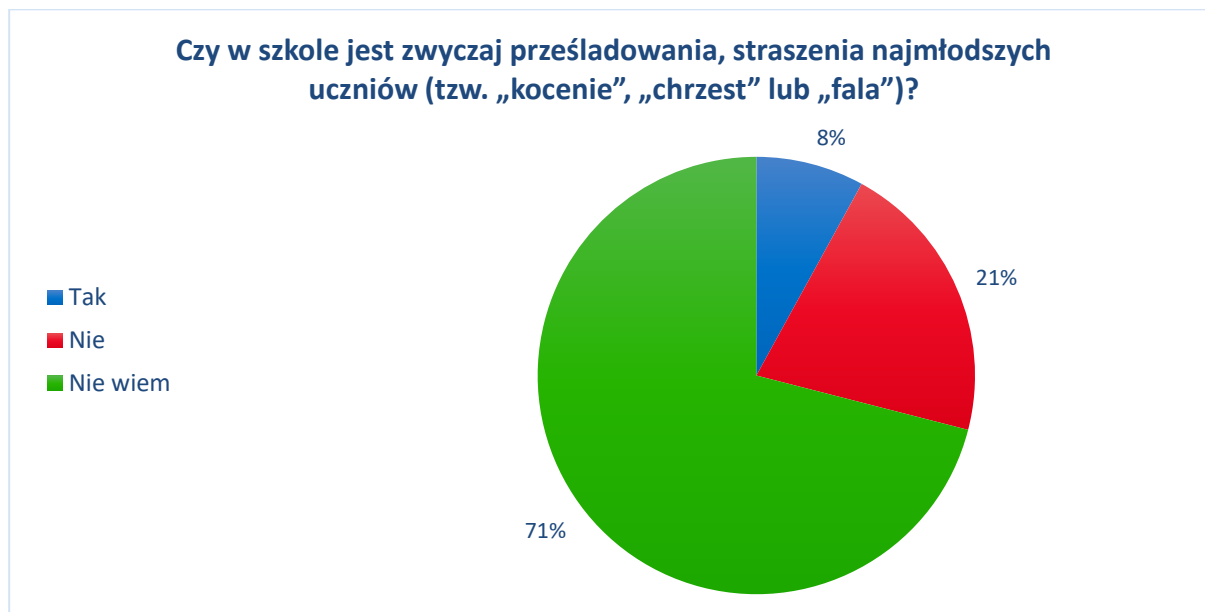
Uczniowie w większości deklarują, że nie ma w ich szkole innych uczniów, których się boją (73%).

Wykres 21. Obecność w szkole uczniów, których boją się inni uczniowie

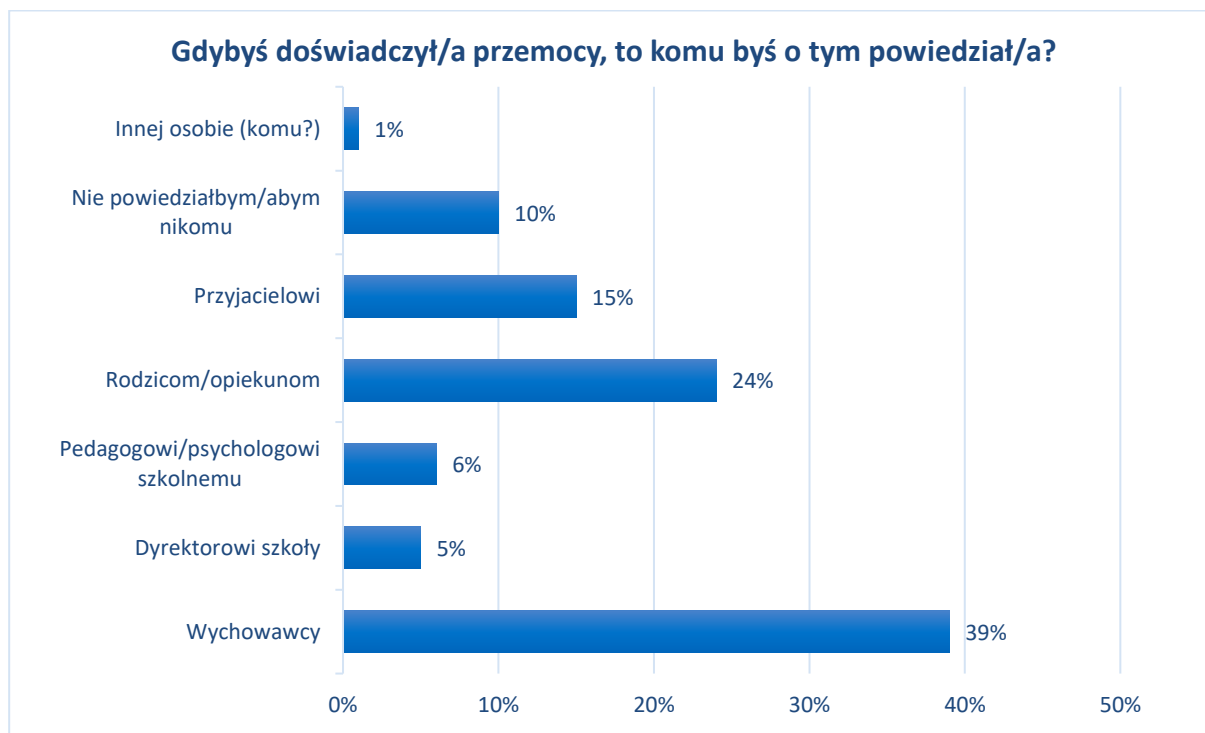
Ankietowani uczniowie w większości nie mają wiedzy, czy na terenie ich szkoły jest praktykowany zwyczaj prześladowania młodszych uczniów (71%), 21% odpowiedziało, że nie, a pozostałe 8%, że istnieje taki „zwyczaj”.

Wykres 22. Zwyczaj "kocenia" w szkole

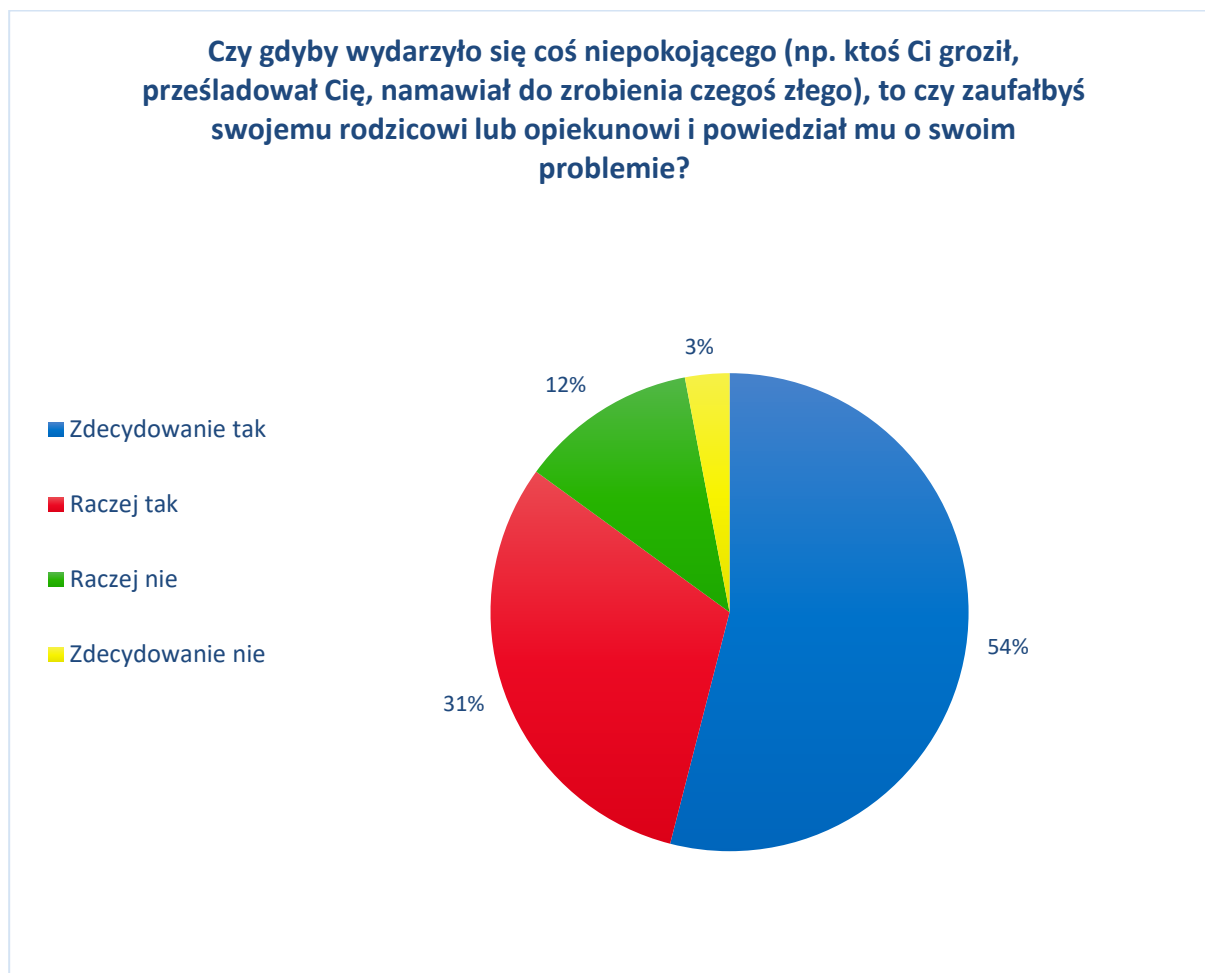
W przypadku doświadczenia przemocy, uczniowie najczęściej zwróciliby się do nauczyciela wychowawcy (39% odpowiedzi). W dalszej kolejności znaleźli się rodzice (24%).

Wykres 23. Zaufanie uczniów wobec różnych osób w szkole w przypadku doświadczenia przemocy

Na pytanie o zaufanie wobec rodziców lub opiekunów w przypadku doświadczenia przemocy – ponad połowa (54%) deklaruje, że zdecydowanie powiedziała by swoim rodzicom/opiekunom o przypadku doświadczania czegoś niepokojącego, jak np. groźby, prześladowania. Natomiast 31% raczej by tak postąpiła.

Wykres 24. Zaufanie uczniów wobec rodziców lub opiekunów w przypadku doświadczenia przemocy

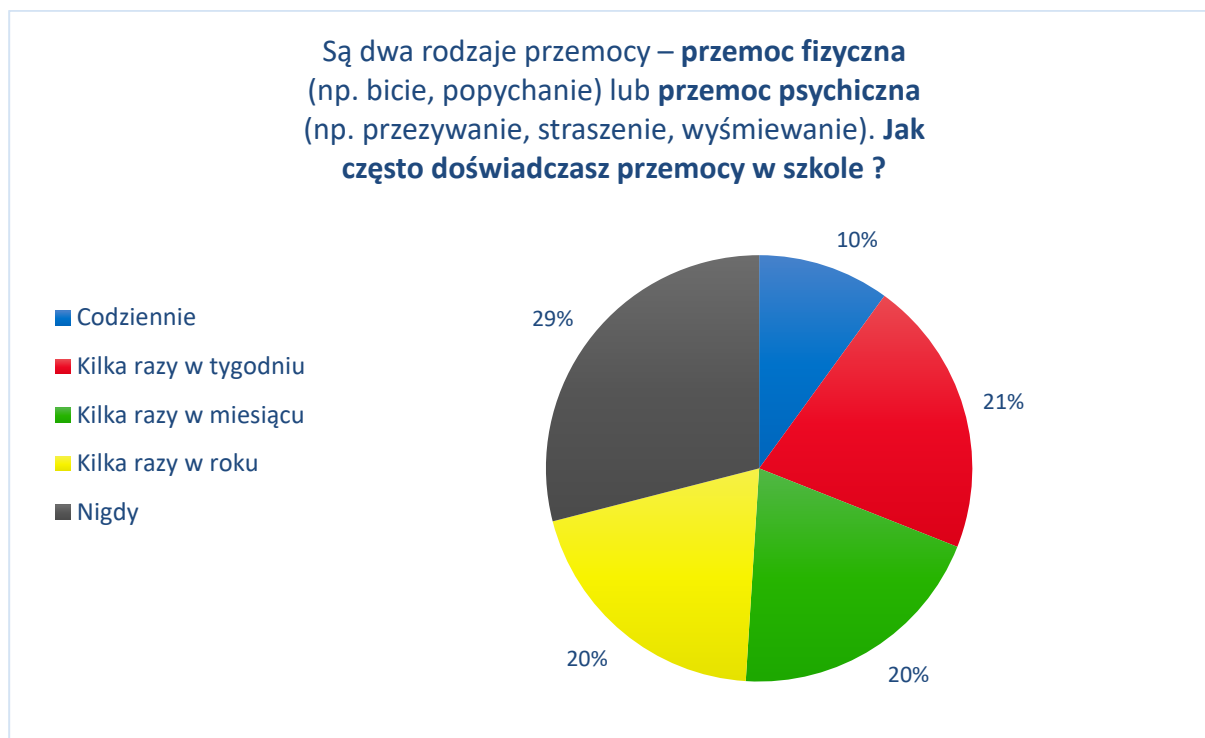

Na pytanie o częstotliwość doświadczania przemocy w szkole największa część uczniów (29%) twierdzi, że nie doznała jej nigdy.

Co oznacza, że pozostała większość uczniów (łącznie 71%) ma takie doświadczenia, chociaż w różnym zakresie: 20% uczniów podaje, że doznaje przemocy szkolnej kilka razy w roku, tyle samo (20%), że kilka razy w miesiącu, a 21%, że kilkakrotnie w tygodniu.

Jest też grupa 10%, która ma doznawać przemocy codziennie.

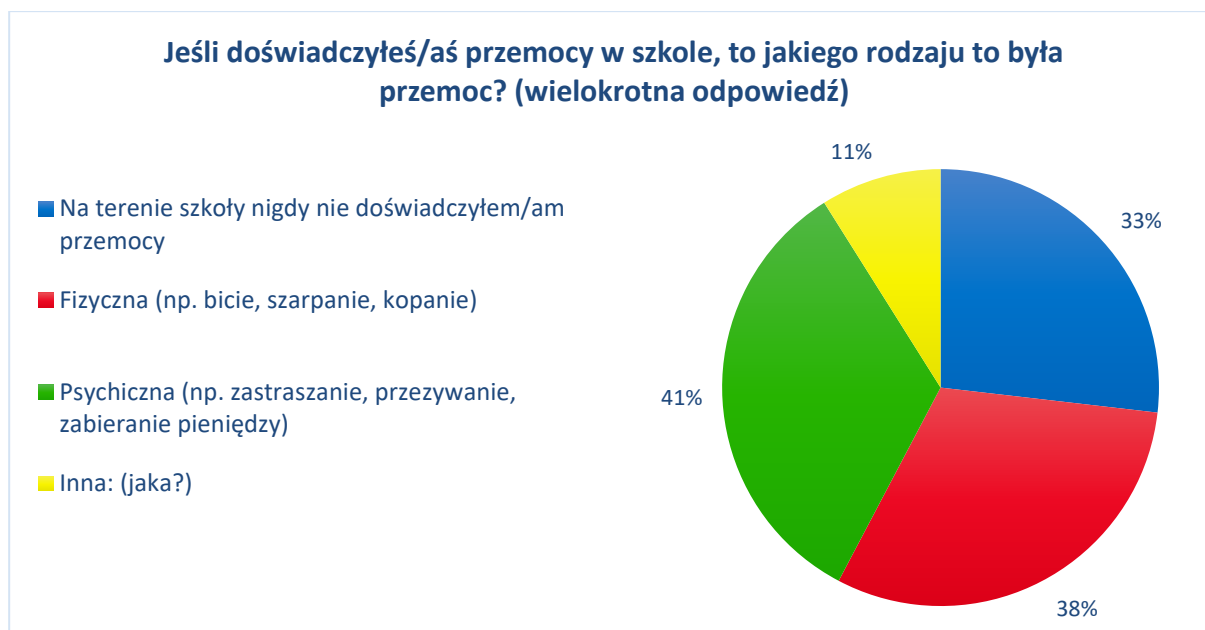
Wykres 25. Częstotliwość doświadczania przemocy w szkole

W następnym pytaniu o rodzaj doświadczanej przemocy szkolnej, niewiele większy odsetek uczniów, niż w poprzednim pytaniu, stwierdził, że nie doznał jej nigdy (33%).

Najwięcej odpowiedzi (41%) wskazuje na przemoc psychiczną, lecz niewiele mniej (38%) deklaruje, że doświadczyło przemocy fizycznej.

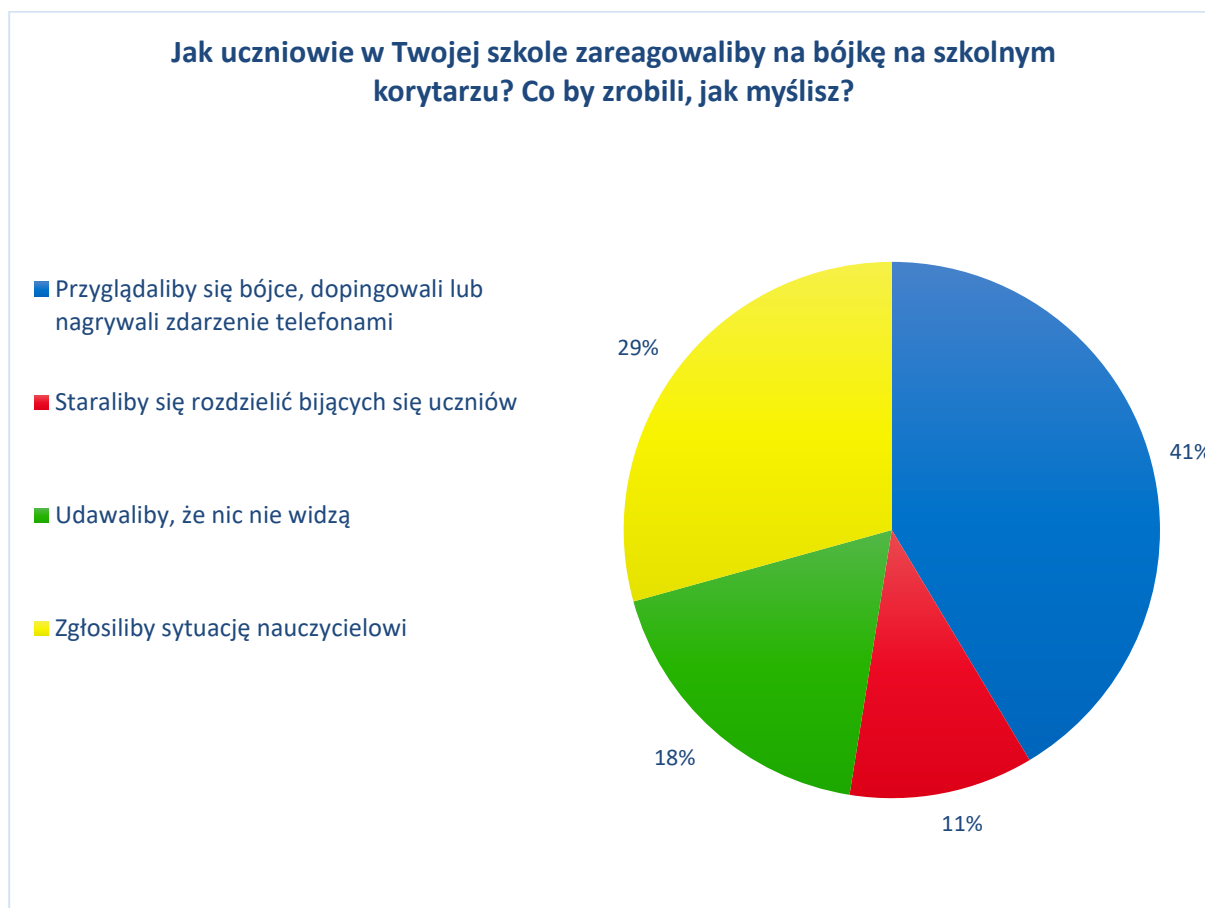
Wykres 26. Rodzaj doświadczanej przemocy w szkole

Na pytanie o reakcję uczniów na bójkę na szkolnym korytarzu, największa część badanych stwierdziła, że pozostali uczniowie przyglądaliby się zajściu lub nagrywali je telefonem (41%).

Zdaniem 29% uczniowie zgłosiliby sytuację nauczycielowi, a 18% udawaliby, że nic nie widzą.

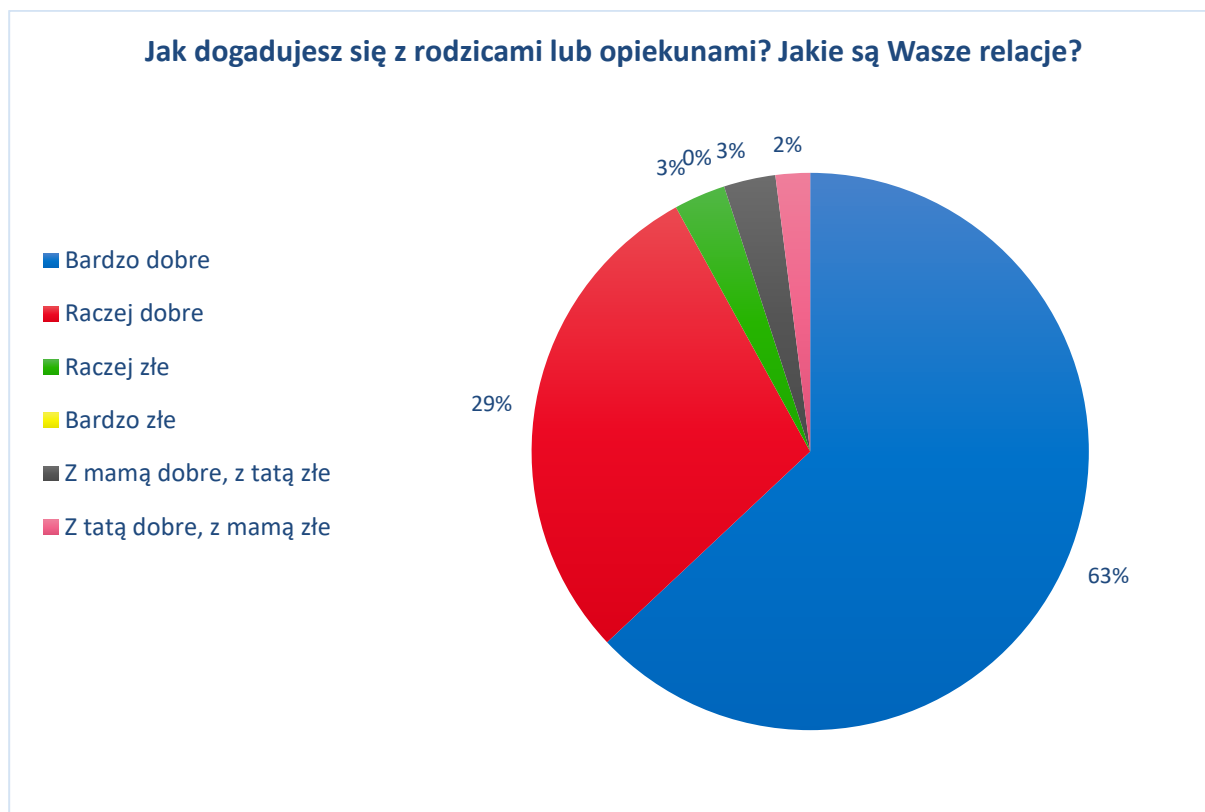
Wykres 27. Przewidywana reakcja uczniów na bójkę na szkolnym korytarzu

Uczniowie oceniają bardzo pozytywnie swoje relacje z rodzicami lub opiekunami – 63% podaje, że są one bardzo dobre, a 29%, że raczej dobre. Daje to łącznie 92%.

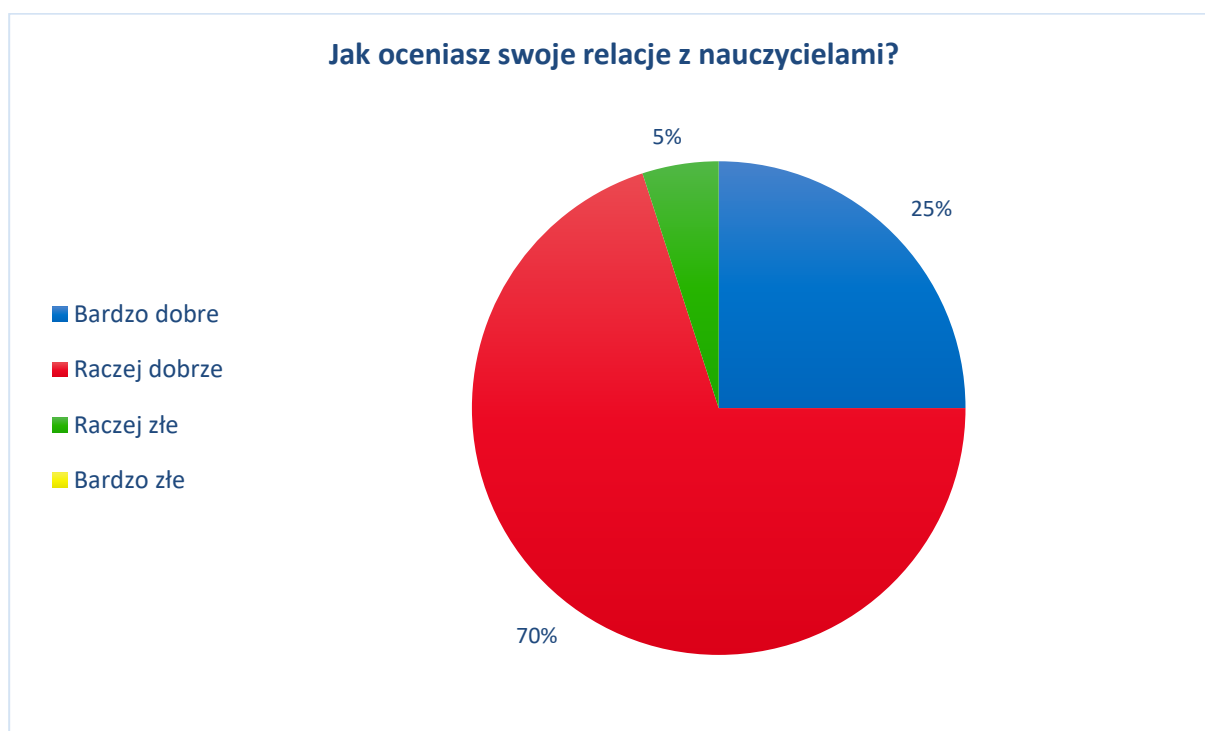
Żaden uczeń nie ocenił swoich relacji z rodzicami lub opiekunami jako bardzo złych.

Wykres 28. Relacje z rodzicami lub opiekunami

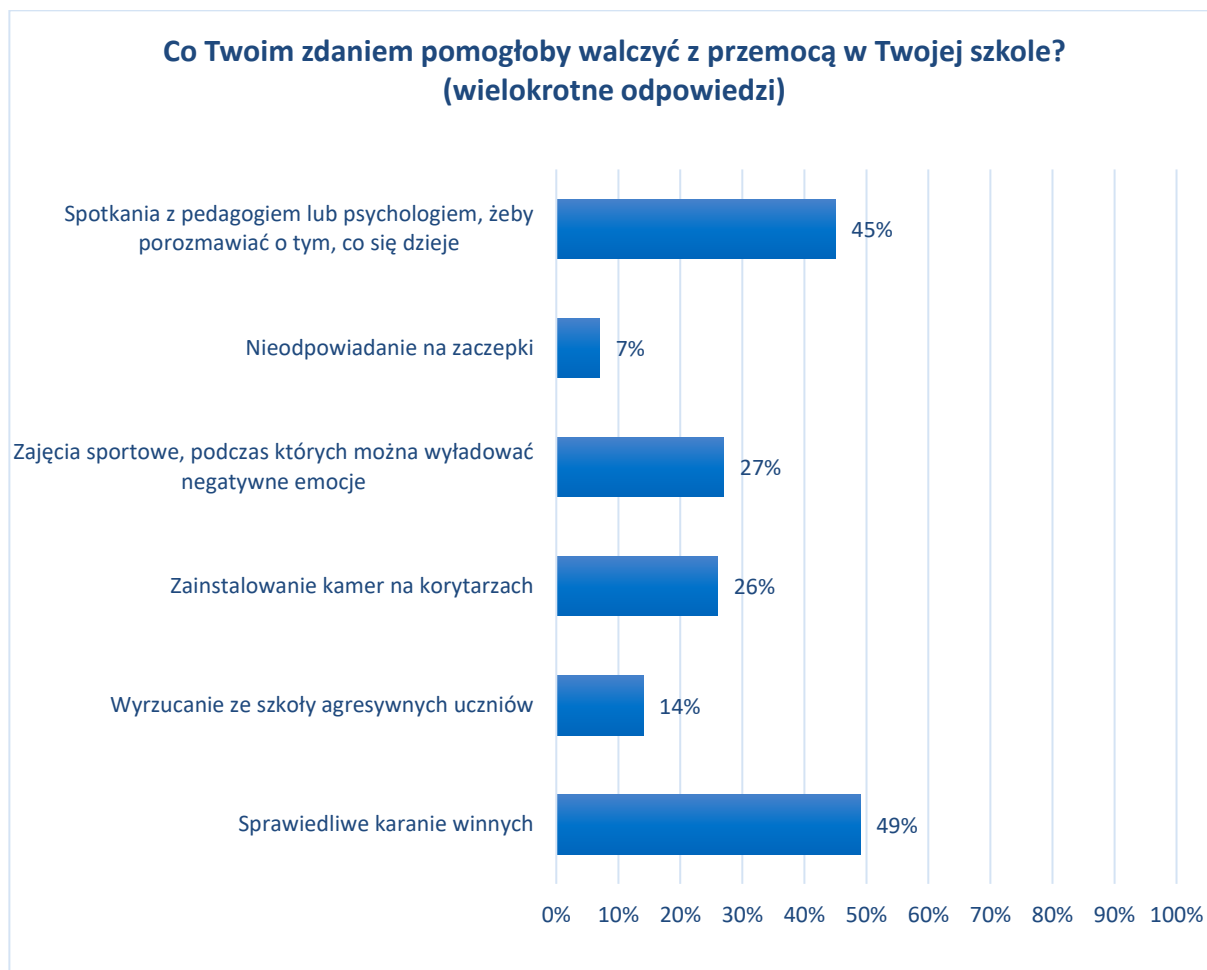
Jeszcze w lepszym stopniu uczniowie oceniają swoje relacje z nauczycielami – łącznie 95% ocenia je jako bardzo dobre lub dobre. Również w tym przypadku żaden uczeń nie ocenił swoich relacji z nauczycielami jako bardzo złych.

Wykres 29. Relacje uczniów z nauczycielami

Na pytanie o to, jakie działania mogą zwalczyć przemoc w szkole, uwagę zwracają najbardziej dwie opcje: sprawiedliwe karanie winnych (49%) i spotkanie z pedagogiem lub psychologiem (45%).

Wykres 30. Działania mogące zwalczyć przemoc w szkole

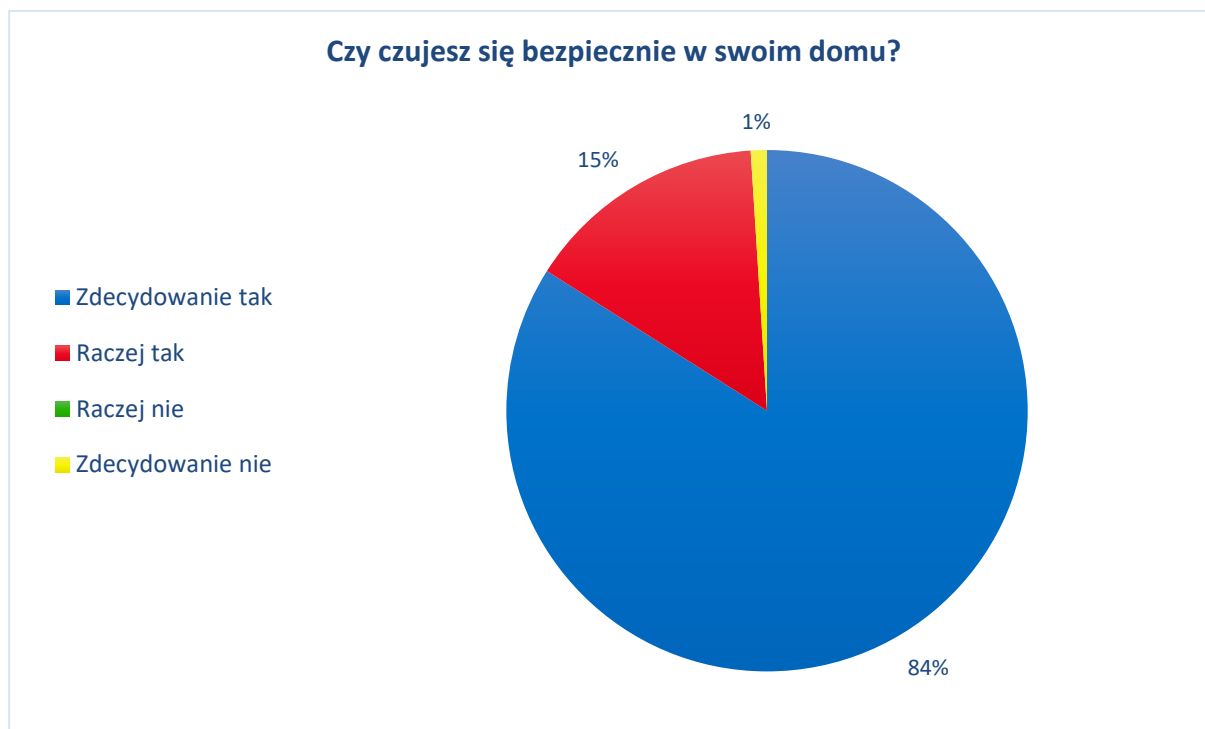

Seria następných czterech pytań dotyczy postrzegania i doświadczeń uczniów związanych z przemocą domową.

Uczniowie w przeważającej większości deklarują, że czują się bezpiecznie w swoich domach – 84% podaje, że zdecydowanie, a 15%, że raczej czuje się bezpiecznie w swoim domu.

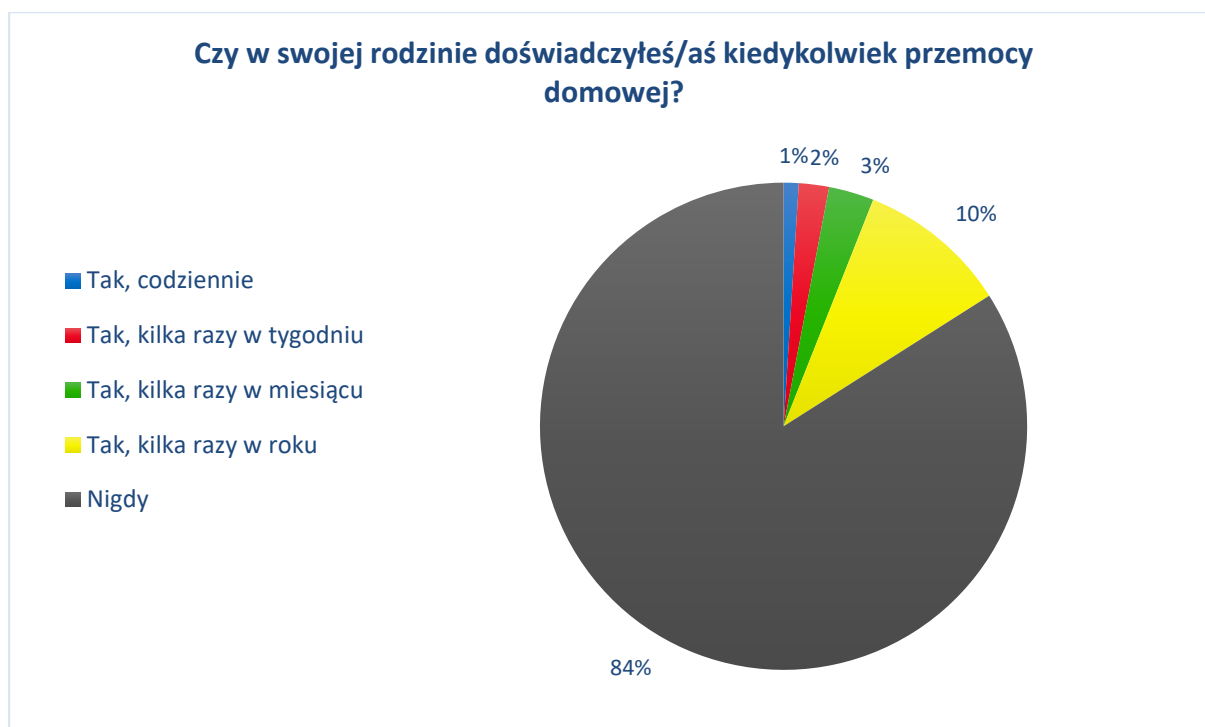
Pozostały 1% twierdzi, że zdecydowanie nie.

Wykres 31. Poczucie bezpieczeństwa w domu

Uczniowie niemal wcale nie doświadczają przemocy domowej (84%). Oznacza to jednak, że pozostałe 16% ma takie doświadczenia. Z czego 10% twierdzi, że dzieje się tak kilka razy w roku, 3%, że kilka razy w miesiącu, 2%, że kilka razy w tygodniu, a 1%, że codziennie.

Wykres 32. Doświadczenie przemocy domowej

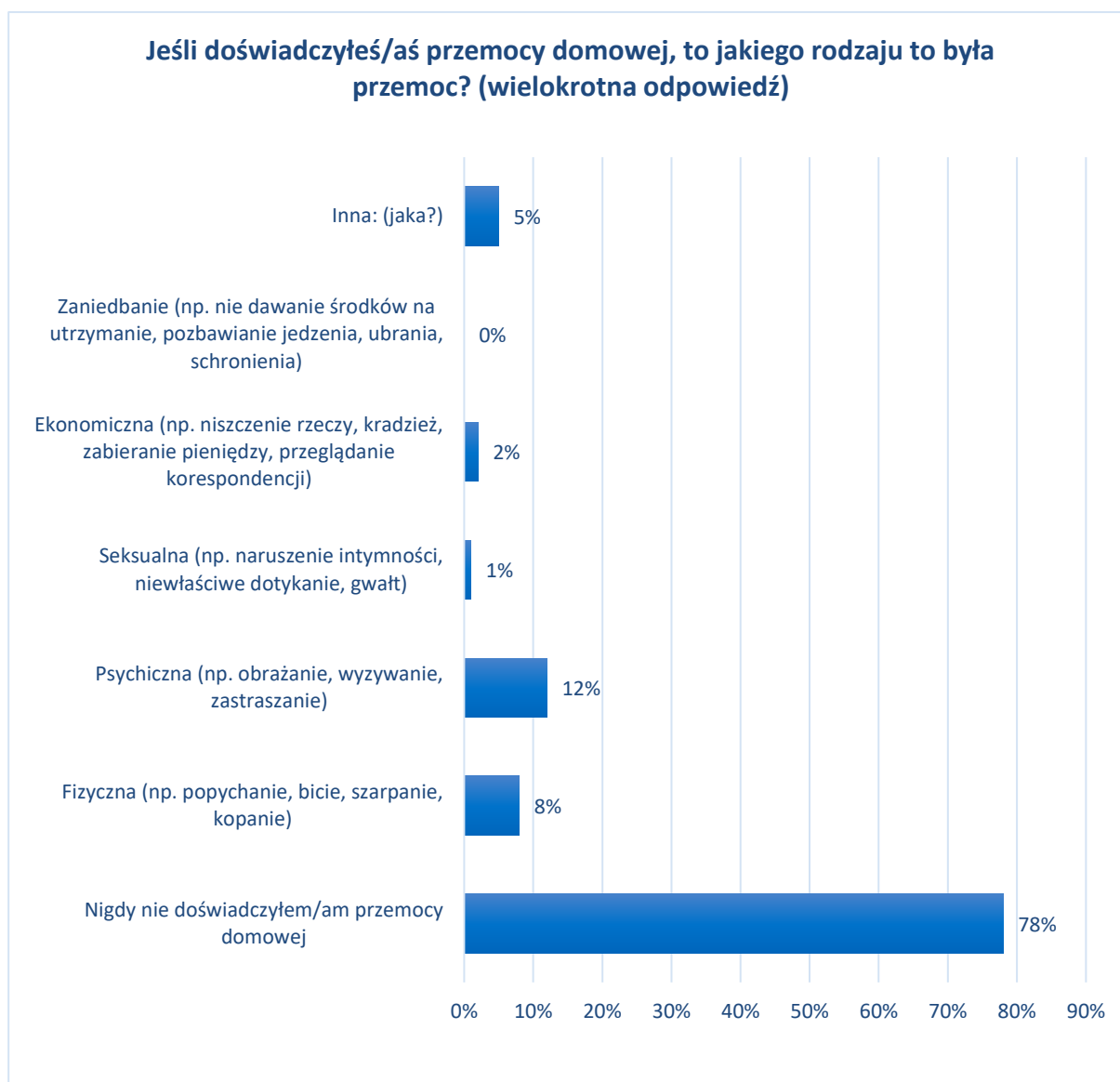
W poprzednim pytaniu 84% badanych uczniów stwierdziło, że nigdy nie doświadczyło przemocy domowej. Z kolei na pytanie o rodzaj doznawanej przemocy domowej, porównywalnie, choć nieco mniej (78%) zadeklarowało brak takich doświadczeń.

Najczęściej udzielaną odpowiedzią była przemoc psychiczna (12% odpowiedzi).

Nie sposób nie zwrócić uwagi, że 1% odpowiedzi sygnalizuje przemoc seksualną.

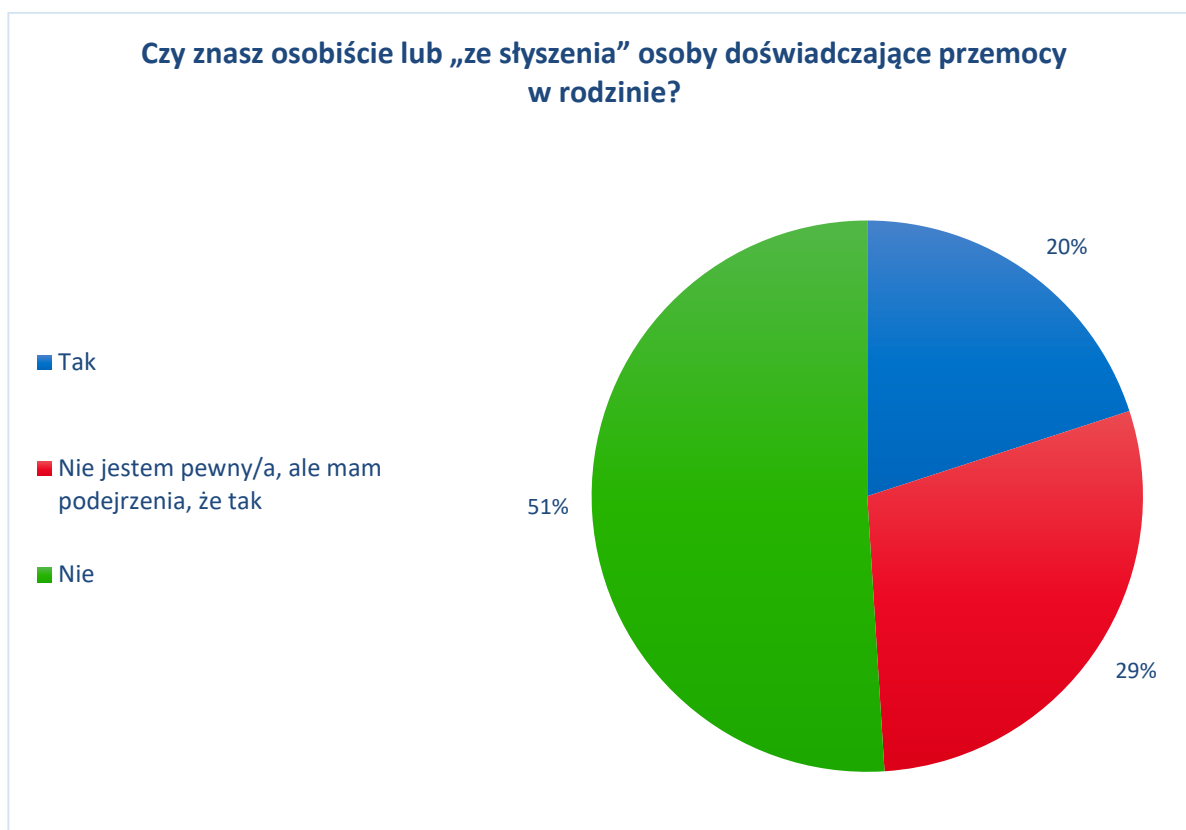
Jedyną formą przemocy, której nie oznaczył żaden z badanych uczniów jest zaniedbanie (0%).

Wykres 33. Rodzaj doświadczanej przemocy domowej

Niewiele ponad połowa (51%) uczniów podaje, że nie zna nikogo, kto doświadcza przemocy w rodzinie. 20% przyznało, że zna takie osoby, a pozostałe 29%, że nie ma pewności w tym temacie, chociaż podejrzewa, że osoby te doświadczają przemocy domowej.

Wykres 34. Znajomość osób doświadczających przemocy w rodzinie

Ostatnie pytanie skierowane do uczniów dotyczyło ich doświadczeń z cyberprzemocą.

Okazuje się, że uczniowie mieli dotąd styczność z każdą z podanych form przemocy internetowej, chociaż w różnym stopniu.

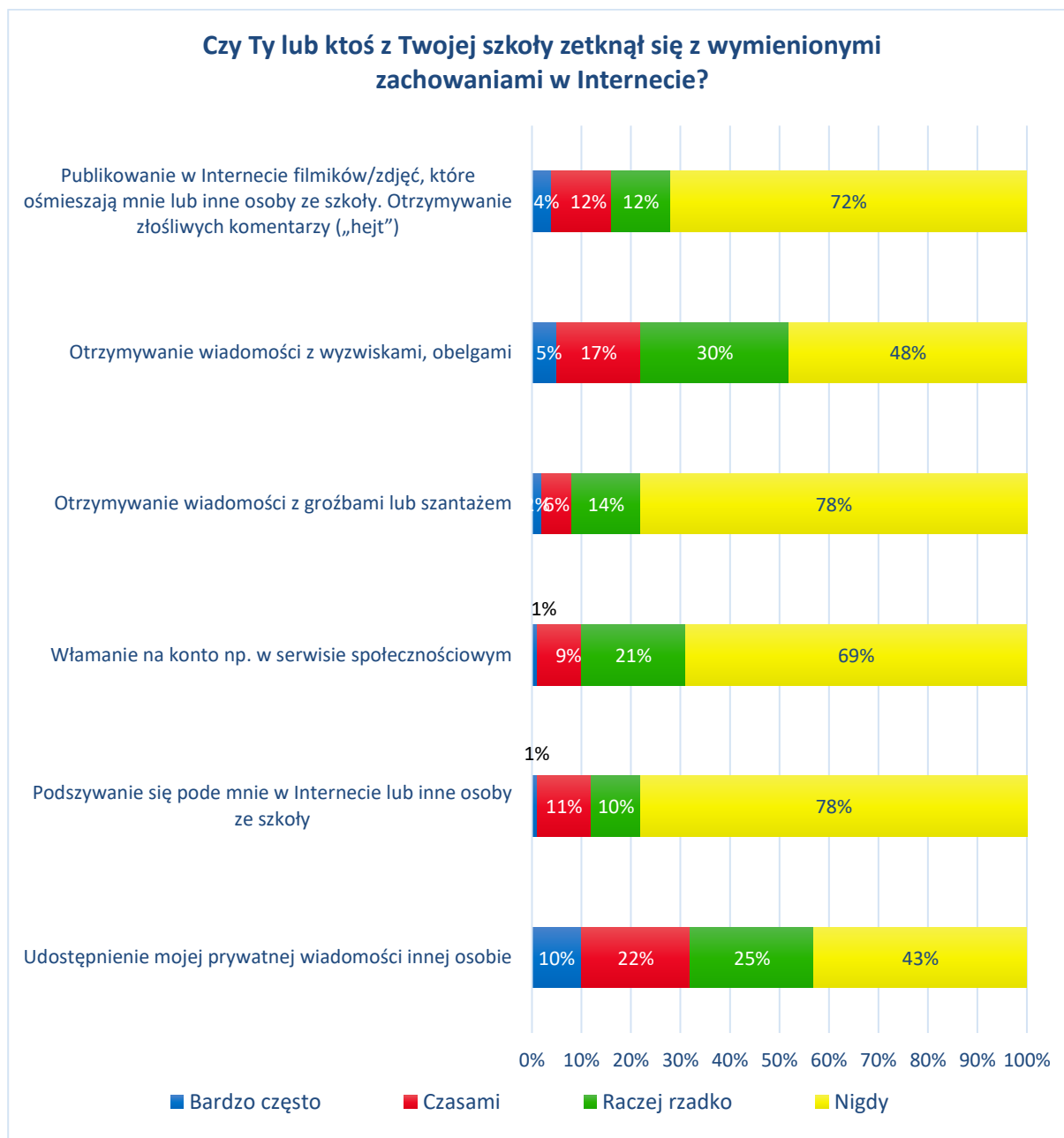
Zdecydowanie najrzadziej jest to:

- otrzymywanie wiadomości z groźbami lub szantażem (78% uczniów nie zdarzyło to się nigdy),
- podszywanie się pod kogoś w Internecie (również 78% uczniów nigdy nie zetknęła się z tym działaniem).

Z drugiej strony ponad połowa uczniów ze szkół w gminie Koczała miała zetknąć się z przypadkami:

- udostępnienia prywatnej wiadomości innym osobom - ponad połowa (łącznie 57%) uczniów wskazało, że zetknęła się z tym zachowanie osobiście lub ze słyszenia w swoim otoczeniu,
- otrzymywanie wiadomości z wyzwiskami i obelgami – łącznie 52% uczniów wskazało, że zetknęła się z tym zachowanie osobiście lub ze słyszenia w swoim otoczeniu.

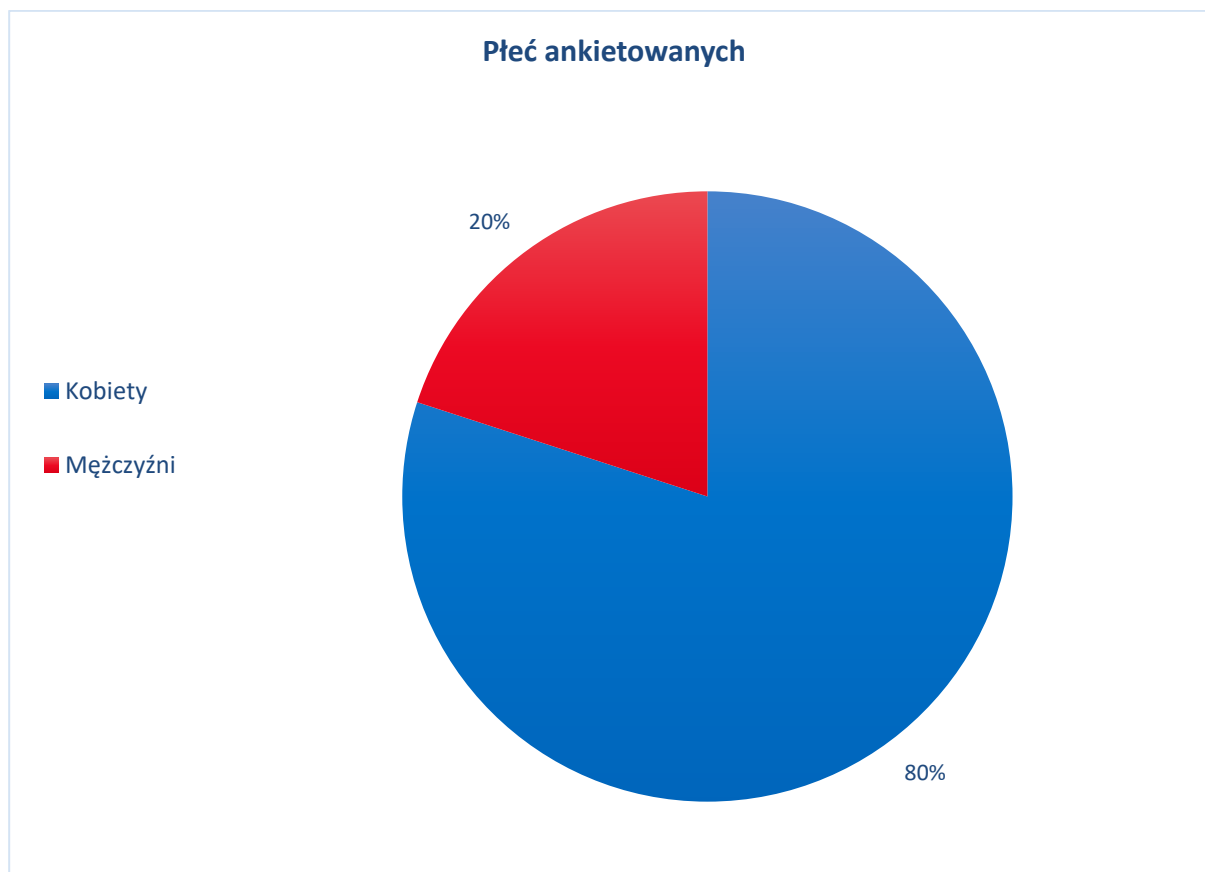
Wykres 35. Styczność z cyberprzemocą

VI Wyniki badania pracowników OPS Koczala

W badaniu wzięło udział 10 pracowników OPS w Koczale, w tym 8 kobiet.

Wykres 36. Płeć badanych pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Koczała

Pierwsze pytanie dotyczyło oceny przez respondentów skali istotności poszczególnych problemów w środowisku lokalnym. **Zdaniem badanych pracowników OPS w Koczale największym problemem społeczności lokalnej jest uzależnienie od alkoholu – zdaniem 90% badanych jest to problem zdecydowanie istotny, a dla pozostałych 10% raczej istotny.**

W drugiej kolejności wskazano na przemoc domową - zdaniem 70% badanych jest to problem zdecydowanie istotny, a dla pozostałych 30% raczej istotny.

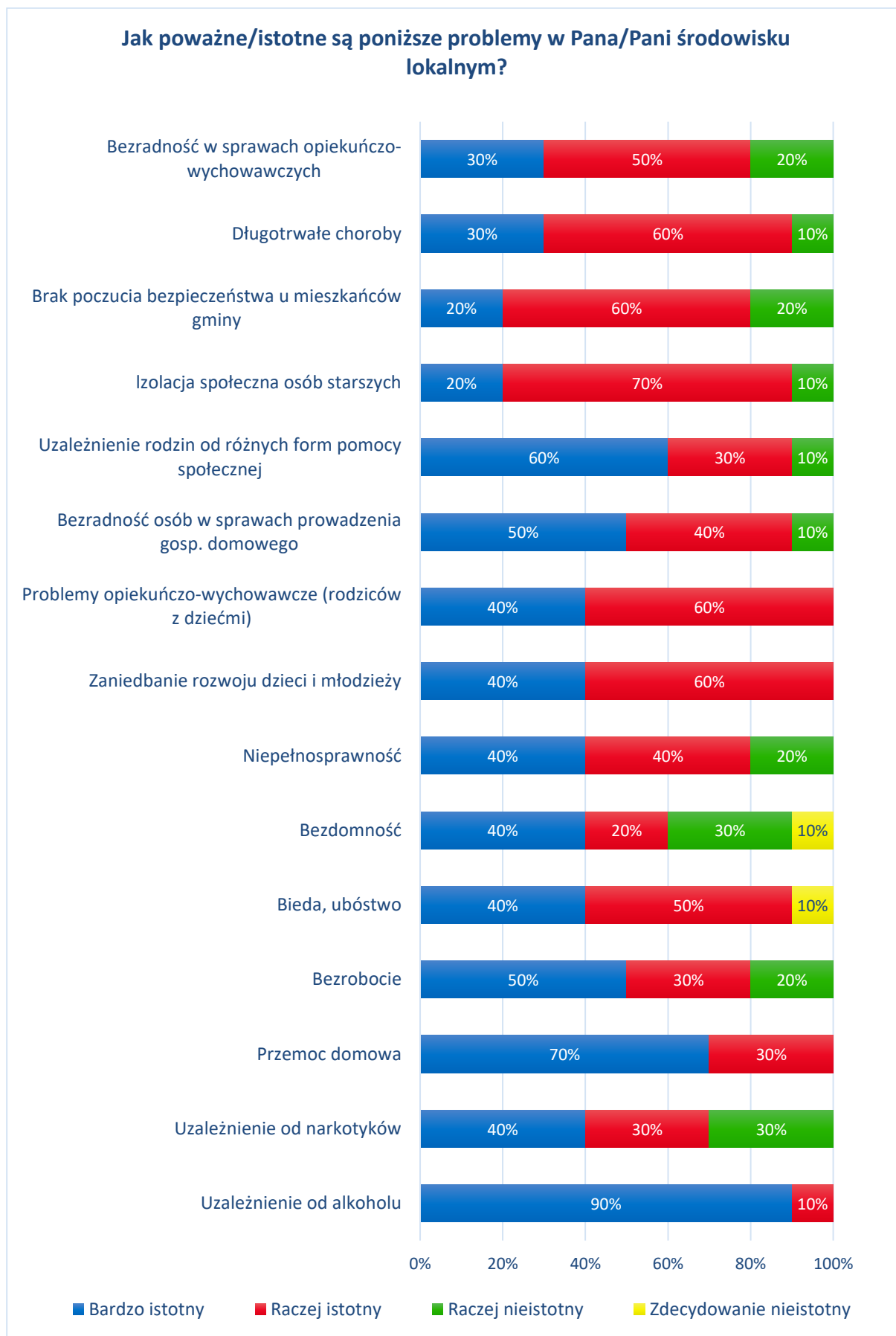
W dalszej kolejności wskazano na równi dwa problemy: - problemy opiekuńczo-wychowawcze rodziców z dziećmi oraz zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży. Oba te zjawiska zdaniem 40% badanych to problem zdecydowanie istotny, a dla pozostałych 60% raczej istotny.

Pozostałe ze wskazanych zjawisk uzyskały bardziej zróżnicowany rozkład odpowiedzi.

Jedynie w dwóch przypadkach po 10% badanych oceniło dany problem za zdecydowanie nieistotny. Są to: bezdomność oraz bieda i ubóstwo.

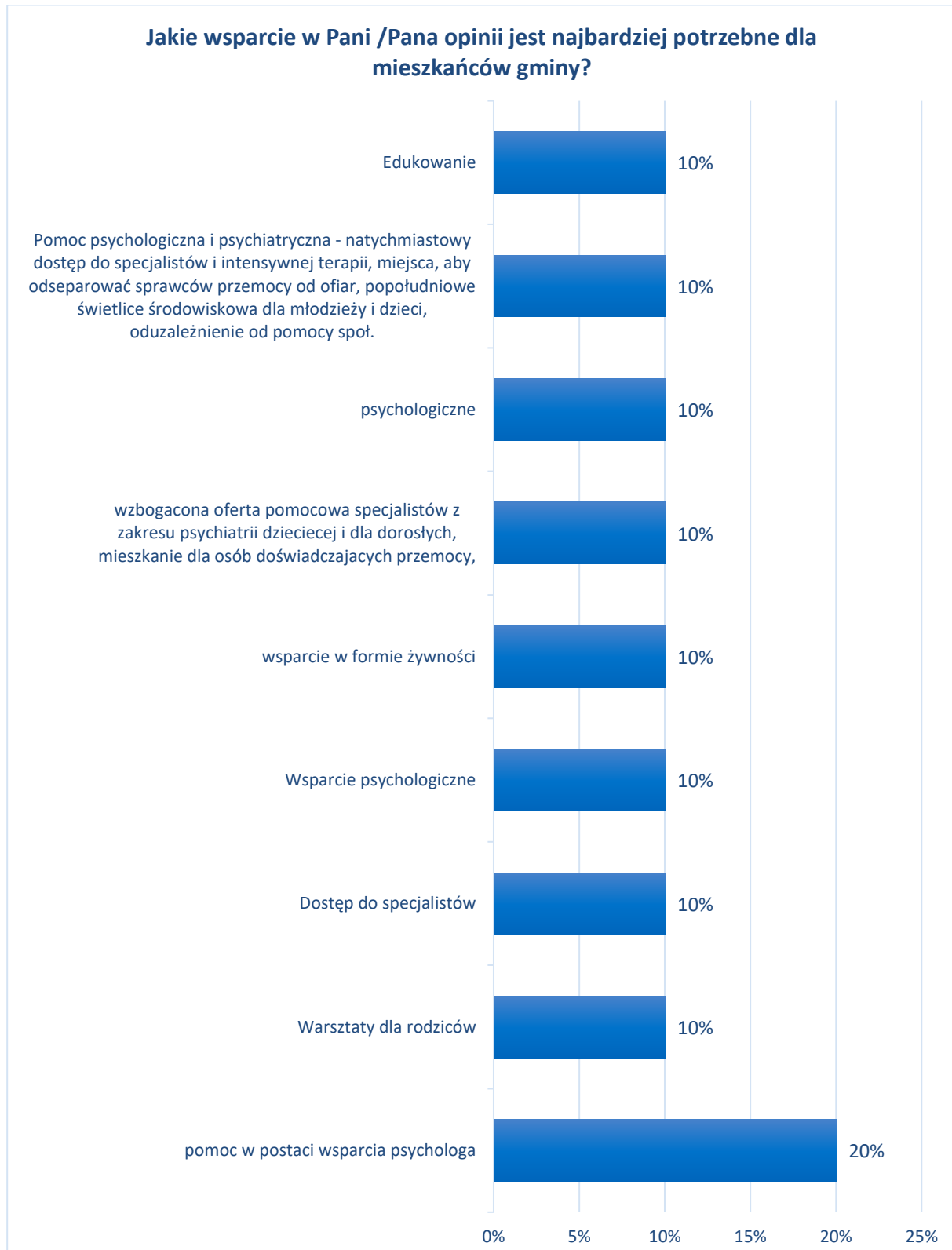
Pomijając oba ww. zjawiska, wszystkie pozostałe są dostrzegane jako istotne przez kadre OPS, chociaż w różnym zakresie.

Wykres 37. Istotne problemy w środowisku lokalnym wg pracowników OPS

Następne pytanie dopuszczało możliwość jednokrotnego wyboru. Każdy z 10 respondentów wskazał na inną propozycję wsparcia dla mieszkańców gminy Koczała. Wyjątkiem jest propozycja pomocy psychologa dla mieszkańców – tą potrzebę zasygnalizowało 20% badanych czyli 2 pracowników z 10.

Wykres 38. Propozycje wsparcia dla mieszkańców gminy

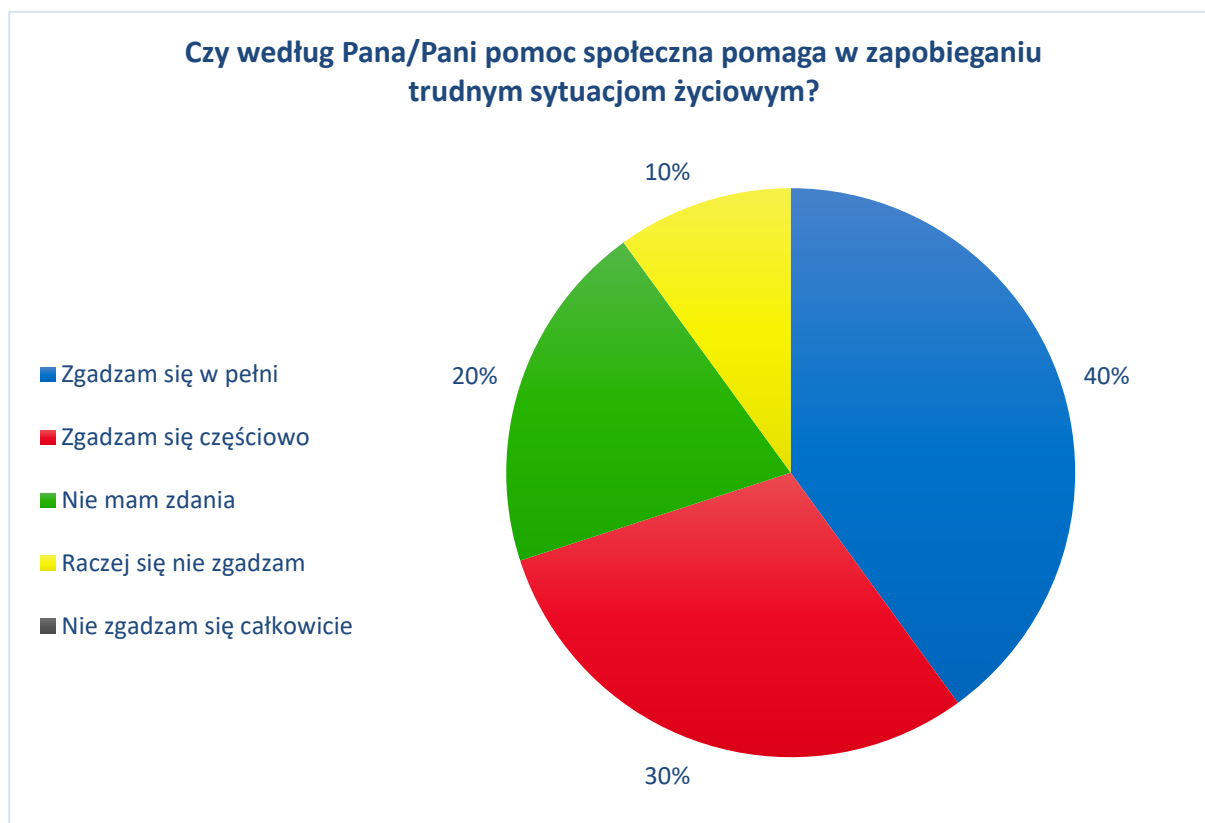

Największa część badanych uważa w sposób zdecydowany, że system pomocy społecznej pomaga w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym (40%).

Niewiele mniej, bo 30% zgadza się z tą opinią częściowo.

Natomiast 20% nie ma zdania na ten temat, a 10% raczej się nie zgadza. Przy czym żaden respondent nie stwierdził, że całkowicie nie zgadza się, jakoby pomoc społeczna nie wpływała na zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym.

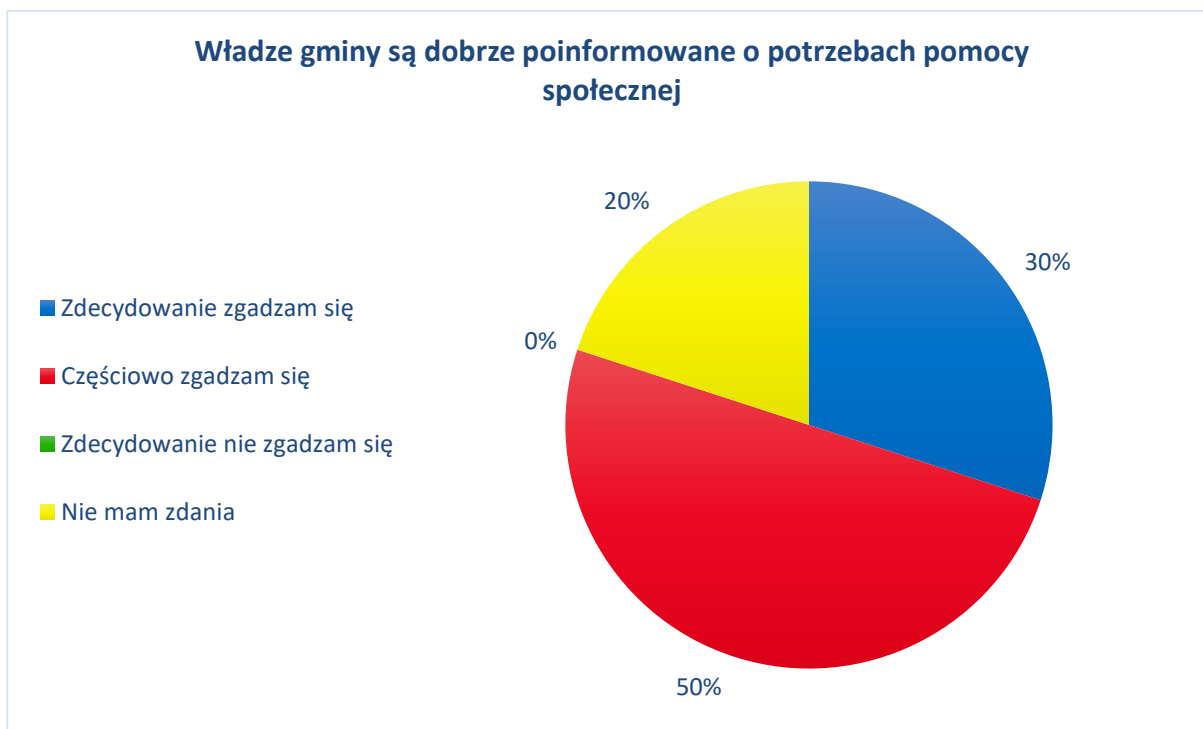
Wykres 39. Opinia na temat wpływu pomocy społecznej na zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym

Zdaniem łącznie 80% badanych władze gminy Koczała są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej.

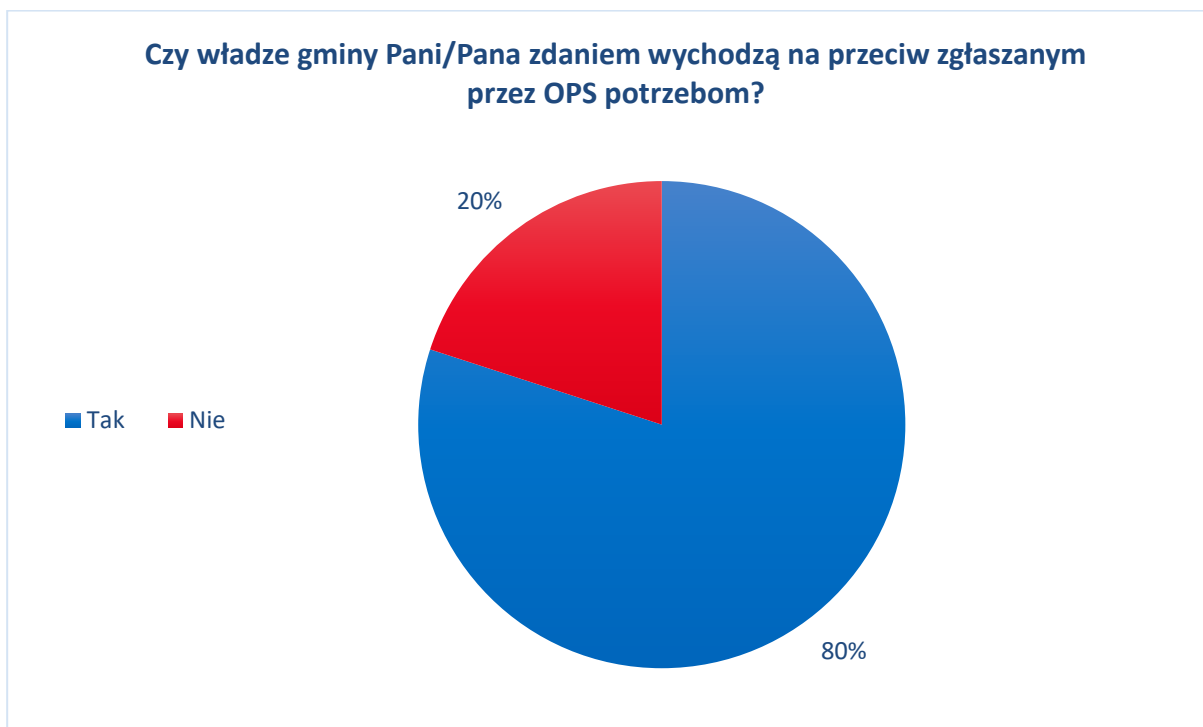
W tym połowa (50%) ankietowanych zgadza się częściowo, a 30% zdecydowanie. Pozostałe 20% nie ma zdania. Żaden ankietowany nie zaprzeczył.

Wykres 40. Opinia o tym czy władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej

W opinii 80% badanych władze gminy Koczała wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez OPS potrzebom w zakresie lokalnej polityki społecznej.

Wykres 41. Ocena współpracy władz gminy z OPS

Wszyscy ankietowani pracownicy OPS w Koczale potwierdzają potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom (100%).

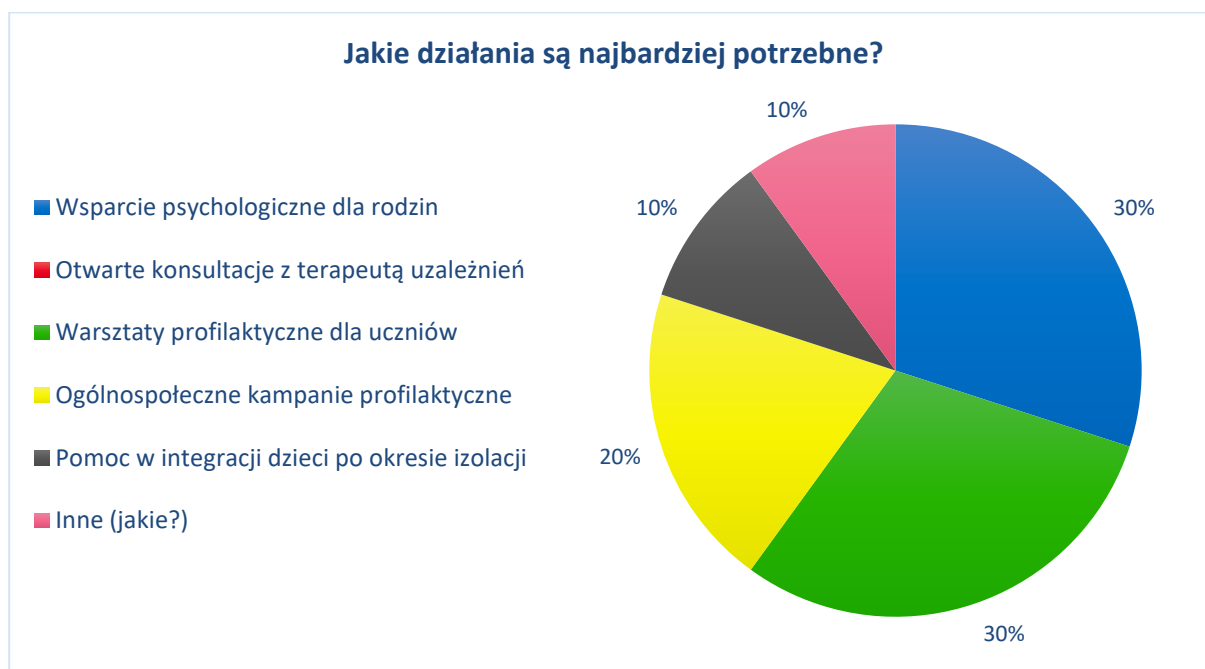
Wykres 42. Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom

Za najbardziej potrzebne działania profilaktyczne kadra OPS uznała: wsparcie psychologiczne dla rodzin (30% badanych) i warsztaty profilaktyczne dla uczniów (30% badanych).

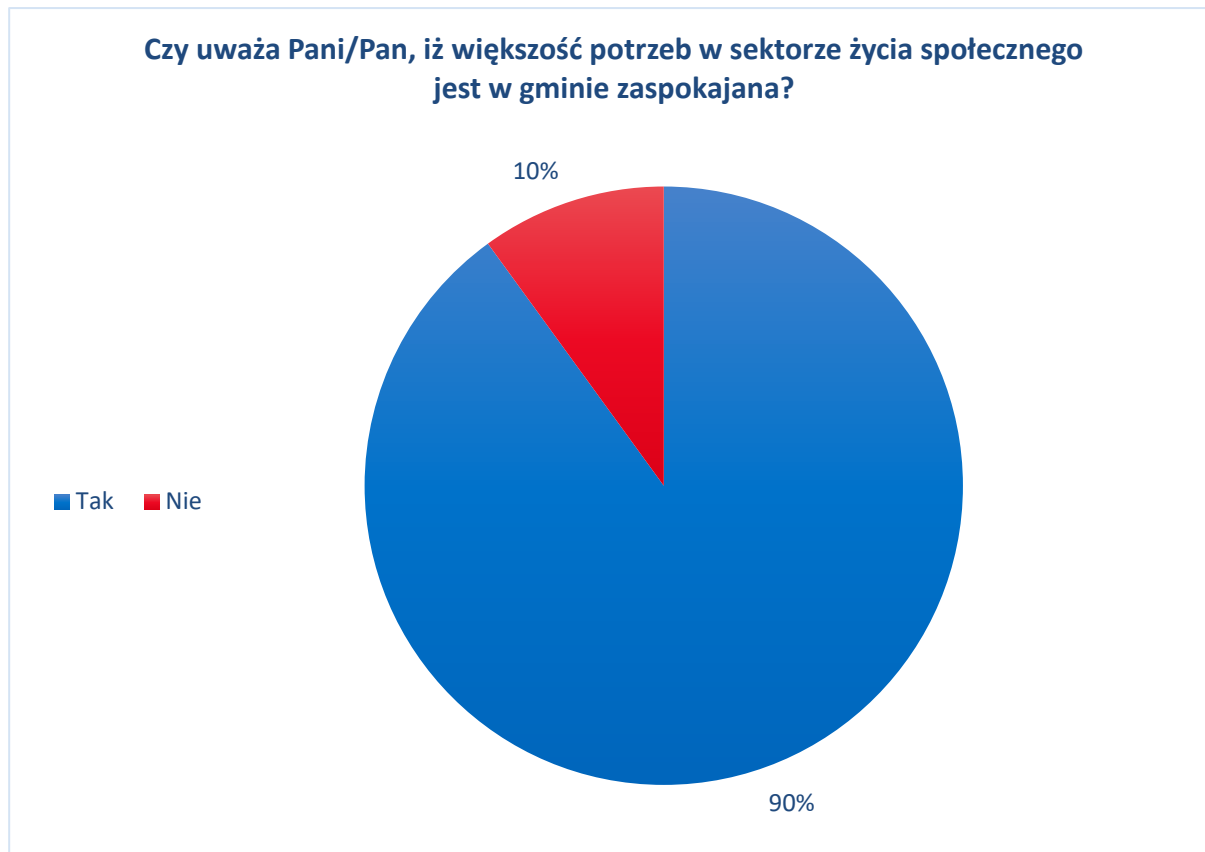
Natomiast żaden z badanych nie wskazał na otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień.

Wykres 43. Najbardziej potrzebne działania profilaktyczne

Zdaniem 90% badanych większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie Koczała zaspokajana.

Wykres 44. Opinia o tym czy większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana

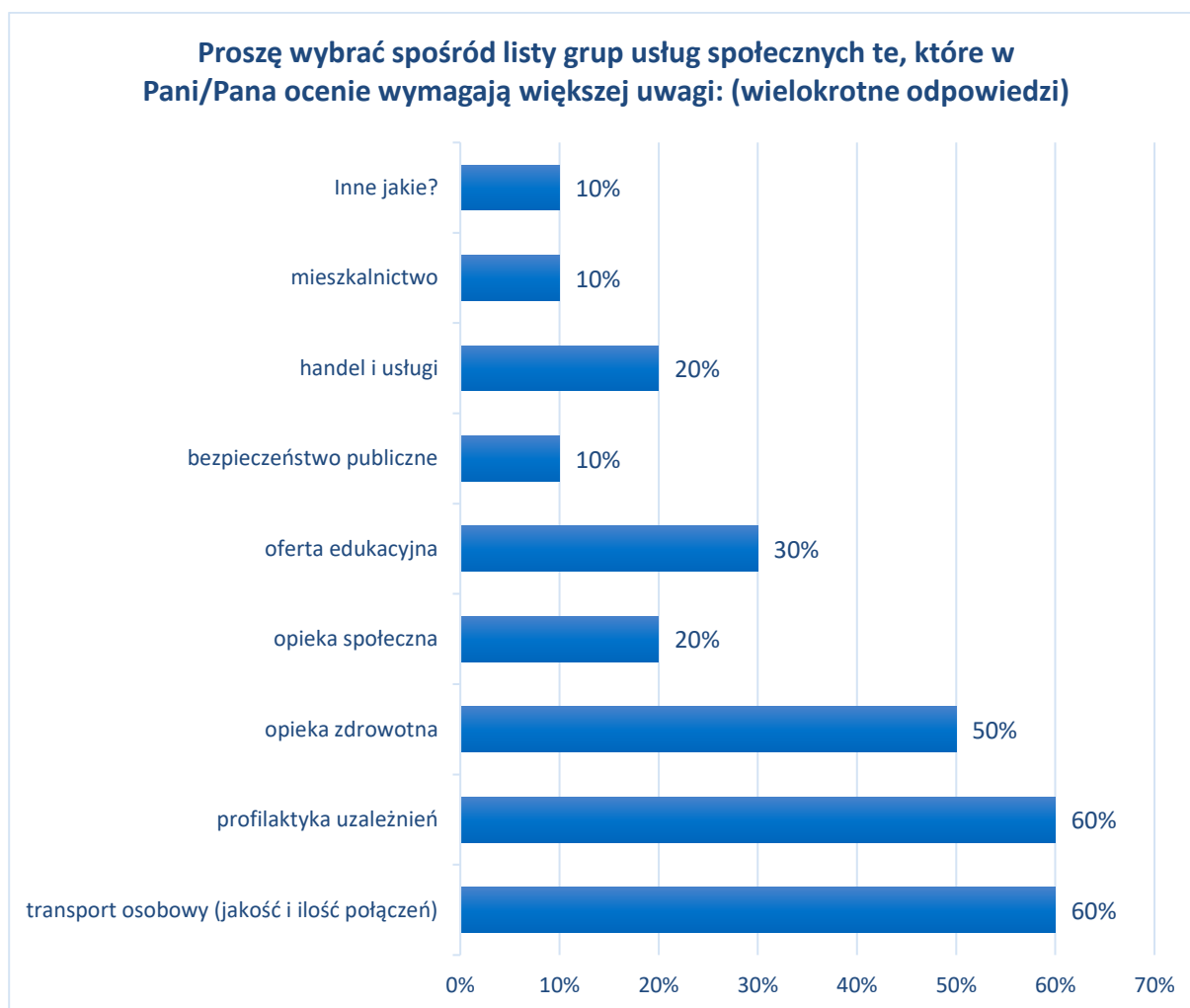
Pomimo tak wysokiego wskazania w poprzednim pytaniu, zawsze można wymienić pewne sfery działania, które można ulepszyć w gminie.

Trzy z podanych obszarów polityki społecznej uzyskały ponad połowę odpowiedzi. Są to:

- transport osobowy i profilaktyka uzależnień (po 60% odpowiedzi) oraz
- opieka zdrowotna (50%).

Na następnym miejscu znalazła się oferta edukacyjna (30% odpowiedzi).

Wykres 45. Usługi społeczne wymagające większej uwagi władz gminnych

VII Podsumowanie

VII 1. Badanie dorosłych mieszkańców

- Dorośli mieszkańcy nie podzielają tzw. konserwatywnego modelu wychowania dzieci. Na przykład tak zwane dawanie klapsa nie jest popularną metodą wychowawczą. Łącznie 90% ankietowanych odrzuca pogląd, że „**aby prawidłowo wychowywać dziecko, należy mu od czasu do czasu dawać klapsa**”.
- Na pytanie o źródła agresji w stosunku do członków rodziny, ankietowani wskazali najczęściej na nieumiejętność radzenia sobie z problemami (84% odpowiedzi) i stres (70%).
- Na pytanie o znajomość osób doświadczających przemocy w rodzinie, uzyskano bardzo wyrównane odpowiedzi: 34% badanych deklaruje, że nie zna żadnej takiej osoby, również 34% twierdzi, że zna. Natomiast pozostałe 32% ma takie podejrzenia, ale nie jest pewna.

- Zdaniem 66% respondentów zjawisko przemocy w rodzinie występuje w ich miejscowościach raczej rzadko, a 11% wręcz bardzo rzadko. Pozostałe łącznie 23% ocenia zjawisko przemocy w rodzinie jako raczej częste lub bardzo częste, czego nie sposób ignorować.
- Większość mieszkańców nie zetknęła się osobiście z przemocą domową (68%). Oznacza to, że pozostałe 32% ma takie doświadczenia. Ta część mieszkańców, która deklaruje, że miała styczność z przemocą twierdzi w większości, że działo się to wielokrotnie w przeszłości, ale obecnie już nie ma miejsca (76%). Mieszkańcy najczęściej deklarują, że doświadczyli przemocy psychicznej (80% odpowiedzi). W dużo dalszej kolejności była to przemoc fizyczna (56%). W gminie ma dochodzić również do przypadków przemocy seksualnej (16%) i ekonomicznej (20%).
- Większość mieszkańców (60%) podaje, że nie zgłosiła się o pomoc do nikogo, doświadczając przemocy domowej.
- Na koniec zapytano mieszkańców o ich propozycje odnośnie sposobów na przeciwdziałanie i redukcję zjawiska przemocy w rodzinie. Dwie zdecydowanie najczęściej udzielane odpowiedzi to: zaostrzenie kar dla sprawców przemocy w rodzinie (82% odpowiedzi) oraz edukacja społeczeństwa (70%).

VII 2. Badanie uczniów

- Przeważająca większość uczniów deklaruje, że czuje się bezpiecznie na terenie swojej szkoły – tak podaje łącznie 83%, z czego 41,5% czuje się bezpiecznie w sposób zdecydowany, a 41,5% raczej tak. Nie sposób przy tym ignorować wskazania w sumie 17% pozostałych uczniów, którzy podali, że nie czują się bezpiecznie w swojej szkole.
- Wandalizm, zabieranie pieniędzy lub rzeczy oraz grożenie komuś i szantaż to zjawiska, które występują w szkołach na terenie gminy Koczała zdecydowanie najrzadziej. Zdaniem 47% badanych uczniów nigdy nie dochodzi do przypadków wandalizmu czyli niszczenia rzeczy należących do uczniów lub szkoły. 27% uczniów twierdzi, że dzieje się to kilka razy w roku. Do zabierania pieniędzy lub rzeczy nie dochodzi nigdy zdaniem 60% respondentów, a 21% kilka razy w roku. Dużo bardziej ma być rozpowszechnione kopanie i bicie. Zdaniem największej części uczniów (30%) dzieje się tak kilka razy w tygodniu, 16% - kilka razy w tygodniu, a 10% codziennie. Pozostałe łącznie 44% podaje, że taki problem nie występuje wcale lub kilka razy do roku. Jako zdecydowanie najrzadsze został oceniony problem grożenia i szantażowania - w opinii 64% respondentów nie dochodzi do tego nigdy, a 13% kilka razy w roku. Okazuje się, że zgodnie z obserwacjami uczniów, najczęściej ma dochodzić do obgadywania kogoś za plecami – 36% twierdzi, że dzieje się to codziennie.
- Zdaniem samych uczniów najczęściej przemocy dopuszczają się chłopcy (tak podaje 73% badanych). Na pytanie o motywy popełniania aktów przemocy przez uczniów, badani uczniowie najczęściej wskazywali na odpowiedź - „bo lubią poniżyć innych” (43% odpowiedzi). Z kolei najmniej odpowiedzi wskazało na „inne” (6%) i „bo chcą osiągać swoje cele” (16%).
- Do przemocy w szkole ma dochodzić najczęściej podczas przerw w lekcjach (84% badanych).
- Uczniowie w większości deklarują, że nie ma w ich szkole innych uczniów, których się boją (73%).

- Sami uczniowie oceniają swoje zachowanie pozytywnie – 42% jest zdania, że zachowuje się dobrze, a 37%, że bardzo dobrze i 9%, że wzorowo. Tylko 1% uczniów samoocenił swoje zachowanie jako naganne.
- Uczniowie bardzo wysoko cenią sobie atmosferę w klasie – 48% z nich podaje, że czuje się w swojej klasie raczej dobrze, a 45%, że wręcz bardzo dobrze. Pozostałe 7% uczniów ma przeciwne zdanie.
- Przeważająca większość uczniów ma kogoś zaufanego w swojej klasie lub szkole (84%).
- Uczniowie mają bardzo wysokie zaufanie do rodziców lub opiekunów w przypadku doświadczenia przemocy – ponad połowa (54%) deklaruje, że zdecydowanie powiedziała by swoim rodzicom/opiekunom o przypadku doświadczania czegoś niepokojącego, jak np. groźby, prześladowania. Natomiast 31% raczej by tak postąpiła. W przypadku doświadczenia przemocy, uczniowie najczęściej zwróciliby się jednak do nauczyciela wychowawcy (39% odpowiedzi). W dalszej kolejności znaleźli się rodzice (24%).
- Największa część uczniów (29%) twierdzi, że nie doznała jej nigdy. Co oznacza, że pozostała większość uczniów (łącznie 71%) ma takie doświadczenia, chociaż w różnym zakresie: 20% uczniów podaje, że doznaje przemocy szkolnej kilka razy w roku, tyle samo (20%), że kilka razy w miesiącu, a 21%, że kilkakrotnie w tygodniu. Jest też grupa 10%, która ma doznawać przemocy codziennie.
- Uczniowie oceniają bardzo pozytywnie swoje relacje z rodzicami lub opiekunami – 63% podaje, że są one bardzo dobre, a 29%, że raczej dobre. Daje to łącznie 92%. Żaden uczeń nie ocenił swoich relacji z rodzicami lub opiekunami jako bardzo złych. Jeszcze w lepszym stopniu uczniowie oceniają swoje relacje z nauczycielami – łącznie 95% ocenia je jako bardzo dobre lub dobre. Również w tym przypadku żaden uczeń nie ocenił swoich relacji z nauczycielami jako bardzo złych.
- Na pytanie o to, jakie działania mogą zwalczyć przemoc w szkole, uwagę zwracają najbardziej dwie opcje: sprawiedliwe karanie winnych (49%) i spotkanie z pedagogiem lub psychologiem (45%).
- Uczniowie w przeważającej większości deklarują, że czują się bezpiecznie w swoich domach – 84% podaje, że zdecydowanie, a 15%, że raczej czuje się bezpiecznie w swoim domu. Pozostały 1% twierdzi, że zdecydowanie nie. Uczniowie niemal wcale nie doznaje przemocy domowej (84%). Oznacza to jednak, że pozostałe 16% ma takie doświadczenia. Z czego 10% twierdzi, że dzieje się tak kilka razy w roku, 3%, że kilka razy w miesiącu, 2%, że kilka razy w tygodniu, a 1%, że codziennie.
- Niewiele ponad połowa (51%) uczniów podaje, że nie zna nikogo, kto doświadcza przemocy w rodzinie. 20% przyznało, że zna takie osoby, a pozostałe 29%, że nie ma pewności w tym temacie, chociaż podejrzewa, że osoby te doświadczają przemocy domowej.
- Okazuje się, że uczniowie mieli dotąd styczność z każdą z podanych form przemocy internetowej, chociaż w różnym stopniu. Zdecydowanie najrzadziej jest to:
 - otrzymywanie wiadomości z groźbami lub szantażem (78% uczniów nie zdarzyło to się nigdy),
 - podszywanie się pod kogoś w Internecie (również 78% uczniów nigdy nie zetknęła się z tym działaniem).
 Z drugiej strony ponad połowa uczniów ze szkół w gminie Koczała miała zetknąć się z przypadkami:

- udostępnienia prywatnej wiadomości innym osobom - ponad połowa (łącznie 57%) uczniów wskazało, że zetknęła się z tym zachowanie osobiście lub ze słyszenia w swoim otoczeniu,
- otrzymywanie wiadomości z wyzwiskami i obelgami – łącznie 52% uczniów wskazało, że zetknęła się z tym zachowanie osobiście lub ze słyszenia w swoim otoczeniu.

VII 3. Badanie kadry OPS

- Zdaniem badanych pracowników OPS w Koczale największym problemem społeczności lokalnej jest uzależnienie od alkoholu – zdaniem 90% badanych jest to problem zdecydowanie istotny, a dla pozostałych 10% raczej istotny. W drugiej kolejności wskazano na przemoc domową - zdaniem 70% badanych jest to problem zdecydowanie istotny, a dla pozostałych 30% raczej istotny.
- W dalszej kolejności wskazano na równi dwa problemy: - problemy opiekuńczo-wychowawcze rodziców z dziećmi oraz zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży. Oba te zjawiska zdaniem 40% badanych to problem zdecydowanie istotny, a dla pozostałych 60% raczej istotny.
- Pozostałe ze wskazanych zjawisk uzyskały bardziej zróżnicowany rozkład odpowiedzi. Jedynie w dwóch przypadkach po 10% badanych oceniło dany problem za zdecydowanie nieistotny. Są to: bezdomność oraz bieda i ubóstwo. Pomijając oba ww. zjawiska, wszystkie pozostałe są dostrzegane jako istotne przez kadrę OPS, chociaż w różnym zakresie.
- Największa część badanych uważa w sposób zdecydowany, że system pomocy społecznej pomaga w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym (40%). Niewiele mniej, bo 30% zgadza się z tą opinią częściowo. Natomiast 20% nie ma zdania na ten temat, a 10% raczej się nie zgadza. Przy czym żaden respondent nie stwierdził, że całkowicie nie zgadza się, jakoby pomoc społeczna nie wpływała na zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym.
- Zdaniem łącznie 80% badanych władze gminy Koczała są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej. W tym połowa (50%) ankietowanych zgadza się częściowo, a 30% zdecydowanie. Pozostałe 20% nie ma zdania. Żaden ankietowany nie zaprzeczył.
- W opinii 80% badanych władze gminy Koczała wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez OPS potrzebom w zakresie lokalnej polityki społecznej.
- Wszyscy ankietowani pracownicy OPS w Koczale potwierdzają potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom (100%). Za najbardziej potrzebne działania profilaktyczne kadra OPS uznała: wsparcie psychologiczne dla rodzin (30% badanych) i warsztaty profilaktyczne dla uczniów (30% badanych). Natomiast żaden z badanych nie wskazał na otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień.
- Zdaniem 90% badanych większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie Koczała zaspokajana. Pomimo tak wysokiego wskazania w poprzednim pytaniu, zawsze można wymienić pewne sfery działania, które można ulepszyć w gminie. Trzy z podanych obszarów polityki społecznej uzyskały ponad połowę odpowiedzi. Są to: transport osobowy i profilaktyka uzależnień (po 60% odpowiedzi) oraz opieka zdrowotna (50%). Na następnym miejscu znalazła się oferta edukacyjna (30% odpowiedzi).

VIII Rekomendowane działania

VIII 1. Rekomendowane działania względem dorosłych mieszkańców

- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie Gminy plakaty i bilbordy. Aby dotrzeć do jak największego grona odbiorców, warto wykorzystać przy tym nowe media. Warto również wykorzystać tablice informacyjne w miejscach publicznych. Kampania powinna uwzględniać również informacje dla mieszkańców Gminy, na temat możliwych form pomocy w przypadku uzależnienia od alkoholu (także jeśli chodzi o kogoś znajomego lub członka rodziny).
- Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień.
- Organizowanie szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych. Ważne przed przeprowadzeniem szkoleń, jest przekazanie grupom, które mają być objęte szkoleniem, krótkich ankiet mających na celu zbadanie ich potrzeb szkoleniowych.
- Wprowadzanie do podstawowej opieki zdrowotnej programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji (WRKI) wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- Organizowanie szkoleń dla lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez wzmacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami.
- Współpraca z Policją, na przykład w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm.
- Rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc.
- Podjęcie działań profilaktycznych wykorzystując przy tym strategię informacyjną mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu

- Wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy, a także rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania.
- Należałoby mimo wszystko zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od hazardu, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

VIII 2. Rekomendowane działania względem uczniów

- **Organizacja spotkań, szkoleń, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą:**
 - wskazywały negatywne skutki picia alkoholu, palenia papierosów i uzależnienia od tych substancji,
 - uświadamiały uczniom jak uzależnienie wpływa na życie,
 - rozwijały asertywną postawę – umiejętność odmowy,
 - kształtowały postawy wolne od używek oraz promowały zdrowy styl życia, uczenie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu, oraz będą miały na celu:
 - poznanie zasad ochrony danych osobowych w Internecie przez uczniów,
 - uczenie zasady stosowania ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci oraz postawy wzajemnego szacunku w Internecie,
 - kształtowanie w młodych ludziach czujności w stosunku do innych szczególnie nieznanym,
 - dostarczenie uczniom wiedzy dotyczącej zarówno korzyści, jak i zagrożeń płynących z użytkowania Internetu,
 - kształtowanie postaw uczniów sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z czasem i doborem treści programów komputerowych oraz Internetu,
 - podnoszenie świadomości uczniów dotyczących ograniczeń prawnych wynikających z korzystania z sieci,
 - ukazanie wpływu hazardu na funkcjonowanie młodego człowieka,
 - poznanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
 - poznanie wpływu jaki ma na życie hazard,
 - pokazanie jak budować pozytywny obraz samego siebie.
- **Poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia oraz spotkania otwarte w tematyce:**
 - ✓ Przyczyn wchodzenia w uzależnienie, charakterystyki substancji psychoaktywnych.
 - ✓ Wskazania miejsca nauczyciela i rodzica w procesie szeroko pojętej profilaktyki uzależnień.
 - ✓ Ukazania znaczenia i oczekiwanych skutków programów profilaktycznych.
 - ✓ Sposobów wyjścia z uzależnienia.
 - ✓ Ukazania roli komunikacji w relacjach z dzieckiem i uczniem.
 - ✓ Przedstawienie mechanizmu i konsekwencji uzależnienia.
 - ✓ Zwrócenie uwagi na różne formy uzależnienia.

- ✓ Przekazanie rzetelnej i dokładnej wiedzy o specyfice czynności uzależniających oraz ich wpływie na organizm i psychikę młodych ludzi.
- ✓ Omówienie poszczególnych uzależnień behawioralnych tj. pracoholizm, internetoholizm, jedzenioholizm, zakupoholizm i uzależnienie od hazardu, gier, zakładów, seksu.
- ✓ Omówienie: ZUI – Zespół Uzależnienia do Internetu, wpływ komputera i Internetu na młodego człowieka, rodzaje aktywności dzieci i młodzieży w sieci, zalety korzystania z Internetu.
- ✓ Najpopularniejsze zagrożenia Internetu.
- ✓ Jak chronić własne dziecko – poradnik dla wychowawców klas i nauczycieli, sposoby ochrony dzieci przed zagrożeniami w sieci.
- ✓ Nowe zagrożenia m.in: sexting – nastoletnia auto-pornografia w sieci, cyberprzemoc, era informacji i manipulacji medialnej, kampanie społeczne dotyczące zagrożeń związanych z Internetem.
- ✓ Programy pozwalające kontrolować dostęp dzieci do komputera i Internetu.

VIII 3. Rekomendowane działania dla kadry OPS

- Zapewnienie warunków sprzyjających stałemu podnoszeniu kompetencji zawodowych poprzez udział w szkoleniach, webinarach, konferencjach, kursach i innych formach (w tym superwizje).
- Budowa – z udziałem kadry OPS – sprawnego, lokalnego modelu interdyscyplinarnej współpracy różnych podmiotów w realizacji zadań na rzecz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, łącznie z podejmowaniem działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej.

Spis wykresów

Wykres 1. Płeć ankietowanych mieszkańców	6
Wykres 2. Przekonania mieszkańców na temat wychowywania dzieci	7
Wykres 3. Źródła agresji w stosunku do członków rodziny	8
Wykres 4. Znajomość osób doświadczających przemocy w rodzinie	9
Wykres 5. Częstość zjawiska przemocy w rodzinie w miejscowościach ankietowanych	9
Wykres 6. Przekonania mieszkańców na temat przemocy w rodzinie	11
Wykres 7. Osobista styczność z przemocą domową	12
Wykres 8. Finał zdarzenia z przemocą domową	12
Wykres 9. Rodzaj doświadczonej przemocy domowej	13
Wykres 10. Reakcja na doświadczoną sytuację przemocy domowej	14
Wykres 11. Przemoc domowa a wymiar sprawiedliwości	15
Wykres 12. Działania mogące zwalczyć przemoc w rodzinie	16
Wykres 13. Poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole	17
Wykres 14. Częstotliwość zjawisk przemocowych w szkole	18
Wykres 15. Najczęstszy sprawcy aktów przemocy w szkole ze względu na płeć	19
Wykres 16. Najczęstsze sytuacje kiedy dochodzi do aktów przemocy	19
Wykres 17. Motywy popełniania aktów przemocy	20
Wykres 18. Ocena własnego zachowania przez uczniów	20
Wykres 19. Samopoczucie uczniów w klasie	21
Wykres 20. Posiadanie przez uczniów zaufanej osoby w klasie lub szkole	22
Wykres 21. Obecność w szkole uczniów, których boją się inni uczniowie	22
Wykres 22. Zwyczaj "kocenia" w szkole	23
Wykres 23. Zaufanie uczniów wobec różnych osób w szkole w przypadku doświadczenia przemocy	23
Wykres 24. Zaufanie uczniów wobec rodziców lub opiekunów w przypadku doświadczenia przemocy	24
Wykres 25. Częstość doświadczania przemocy w szkole	25
Wykres 26. Rodzaj doświadczanej przemocy w szkole	25
Wykres 27. Przepuszczalna reakcja uczniów na bójkę na szkolnym korytarzu	26
Wykres 28. Relacje z rodzicami lub opiekunami	27
Wykres 29. Relacje uczniów z nauczycielami	27
Wykres 30. Działania mogące zwalczyć przemoc w szkole	28
Wykres 31. Poczucie bezpieczeństwa w domu	29
Wykres 32. Doświadczenie przemocy domowej	29
Wykres 33. Rodzaj doświadczanej przemocy domowej	30
Wykres 34. Znajomość osób doświadczających przemocy w rodzinie	31
Wykres 35. Styczność z cyberprzemocą	32
Wykres 36. Płeć badanych pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Koczała	33

Wykres 37. Istotne problemy w środowisku lokalnym wg pracowników OPS	34
Wykres 38. Propozycje wsparcia dla mieszkańców gminy.....	35
Wykres 39. Opinia na temat wpływu pomocy społecznej na zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym	36
Wykres 40. Opinia o tym czy władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej	37
Wykres 41. Ocena współpracy władz gminy z OPS	37
Wykres 42. Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom	38
Wykres 43. Najbardziej potrzebne działania profilaktyczne	38
Wykres 44. Opinia o tym czy większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana	39
Wykres 45. Usługi społeczne wymagające większej uwagi władz gminnych	40